



### 3 КНІГІ „АКТАВЫ“

Толькі б ведаць, а шчаслівы быў бы,  
Што мой сціплы плён не прападзе  
І на роднай матчынай сялібе  
Хоць камусьці ў сэрца западзе.  
Хоць адзіным парасткам узыйдзе,  
Прарасце, праб'ецца да святла...  
Толькі б ведаць, а не быў бы ў крыўдзе,  
Што памнога доля мне дала.

Балюча — быць ахвярай нечай,  
Падсудным злыднем быць — ганебна,  
Нялёгка — мерай чалавечай  
Караць віну, хоць і патрэбна.

Які ж цяжар, якая кара,  
Калі, спасцігнуў лёс свой трудны,  
Ты сам — суддзя, і сам — падсудны,  
І сам — падсуднага ахвяра!

Твае балючыя навек мелодый,  
Што выварачваюць табе душу,  
Душой дзяцей тваіх не завалодалі.  
Скрыгечуць рытмы дзікія ўвусіш.  
Для юных сэрцаў — то пяскі бесплодныя.  
І страшна мне падумаць — не тлушчу:  
Няўжо не дойдучы да дзяцей мелодый,  
Што выварачваюць табе душу?

Здзіўляешся: за што табе я ўдзячны?  
За той прасвет у зорках залатых,  
Што ў цемры лесу нам дарогу значыў,  
За сцэжку тую, што ў кустах густых  
Зблудзіла раптам, п'яная ныйначай,  
За востры халадок расліннак тых,  
Што і цяпер бягуць па твары, коцяцца,  
І выціраць іх мне чамусь не хочацца...

Ніл Гілевіч

# Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 52 (1035)

ГОД XX

28 СНЕЖНЯ 1975 г.

ЦАНА 60 гр.

### ПУЦЯВОДНЫЯ ДУМКІ

Жыццё — не ярмо, а крылы, творчасць і радасць, а калі хто ператварае яго ў ярмо, дык у гэтым ён сам вінаваты.

В. Верасаеў  
Сорамна спыняцца, зраўнаўшыся з узорам сваім.

Квінціліян  
Пазбаўлены празорлівасці не тыя людзі, якія не дасягнулі мэты, а тыя, якія прайшлі міма яе.

Ф. Ларашфука

## ТАМ, ДЗЕ РОДЗІЦЦА МАСЛА

Сыравіннай базай існуючага ў Дуброве Беластоцкай ад 1965 года малочнага прадпрыемства з'яўляюцца: Дуброўская, Сухавольская, Навадворская, Сідраўская, Штабінская і Ліпская гміны, налічваючыся аж 5900 членаў п'ятдзесці васьмі цэнтраў скупкі малака, якія знаходзяцца на гэтай тэрыторыі. З такой вялікай колькасці аж 900 сялян — гэта пастаянныя кантрактатары. Сярод іх ёсць нават і такія гаспадары, якія гадуюць аж па 36 дойных кароў. Прыкладам можа быць Сулік Пятро з Старой Каменнай. Найбольшы прыліў малака, як пайнфармавалі прэзас вышэй сказанага прадпрыемства Ян Масціброцкі і яго намеснік Станіслаў Чопік, — з цэнтра Капчанка, да якога ўключаны таксама навакольныя вёскі. 5500 літраў у дзень (а столькі ж даюць) — гэта вялікая колькасць. Патрабуе яна вялікай працы з боку скупшчыка. Каб падзяліць цяжар прынамсі напалавіну, кіраўніцтва вырашыла пабудаваць новы цэнтр у Старых Вагатырах.

Вялікая колькасць цэнтраў, да ўсіх трэба даехаць. Малако ж не можа чакаць, пакуль скісне. Зімой яшчэ паўбяды. Хіба што дарогу завее. Горш летам. Аднак выхад знайшлі. Ад 15 мая да 31 жніўня, калі пануе спякота — галоўны вораг малака, вырашылі яго браць два разы ў дзень. Патрабуе гэта самаахвярнай працы шафёраў. У сувязі з тым, што вялікая колькасць гэтай белай вадкасці не дазваляе абслугоўваць адначасова некалькіх цэнтраў, з якіх некаторыя ляжаць даволі далёка ад прадпрыемства (напрыклад, Пулькова аж у 52-х км), вымушаны яны працаваць нават ноччу.

Як жа з пераробкай? Найлепш прасачыць на прыкладах. Калі ў



Ядвіга Пігель — брыгадзір дуброўскай малачарні.

1971 г. у малочныя прадукты замянілася 12,4 млн. літраў, то ў 1975 г. — 26 млн. літраў. Вялікі крок наперад. Ды і ўвогуле працуюць тут плённа. План, які вызначала гэтая п'ятгодка, закончылі яшчэ 21 кастрычніка бягучага года. Што цяпер? — А гэтыя чатыры з паловай млн. літраў, якія зможам яшчэ перарабіць, — гэта дадатковая прадукцыя, — гаворыць прэзас.

Як відаць, параўноўваючы з пачаткам, колькасць малака на многа павялічылася. У сувязі з гэтым увялі абноўку перапрацоўчых машын. Устаўлілі новыя кацёл

і выкапалі трэцюю глыбінную студню. Паявілася таксама новая маслабойка і сыраварская ванна. Але гэта ўсё, што новае, а што са старым? Перарабілі, ды так, каб выціснуць як найбольшую прадукцыю.

Што ж тут робяць, бо яно ж найважнейшае? Усё, што толькі можна зрабіць з малака. Частку перасылаюць на парашковы завод у Бельск, а рэшту замяняюць на сыр і масла (якія маюць па два якасныя знакі), тварог і казеін, малочны парашок і г.д. Калі глянуць на план і выканан- (Працяг на стар. 4)



надысодзячым  
Новам  
годам!

### КРАЯЗНАУЧЫ СЛОВАЊІК

Калі мінаеш іх у пяці кіламетрах за Заблудавам, едучы па пашы на Нарву, здаецца, што краязнаўца тут нічога не знойдзе. Ахрэмавічы — маленькая вёска з 18 гаспадаркамі і амаль 90 жыгараў — прыселі на скіле пясчанага пагорка непаладалек ад колішняга бору Краснае. Навокалі вёскі раскінуліся палеткі: Багэнкі, Вярбіннік, Выжар, Галэ, Горка, Жолаб, Завыжар, Залессе, Кавалёва, Пуодвыжар, Сабарнікі, Шырокае. Над рэчкай Рэмтузай, якая ў далейшым сваім цячэнні завецца Малынкаю, раскінуліся лугі і пашы: Жолаб, Кавалёва, Калодзікі, а побач шумяць лясы: Багно, Заброддзе, Краснае. І вось насцярожвае назва бору — „Краснае“, слова, якім спакон вякоў нашыя продкі называлі ўсё ім любое, прыгожае. Адтуль і паходзяць у народных песнях „красныя панні“, „красныя моладцы“, „краснае сонейка“, а ў назвах — Красны Бор ці Краснае Сяло. Значыць,

чалавек здаўна аблюбаваў гэты кавалак дрымучай колішняй Блудаўскай пушчы і, бадай, не выпадкова так высока ацаніў яго красу.



Праўда, першае пісьмовае ўпамінанне аб Ахрэмавічах датуецца даволі позна, бо 1674 годам, калі былі адназначаны баяры Апанас, Пятро і Якаў Ахрэмавічы. Але няма сумнення, што сама вёска была заснавана значна раней. Яе першапачынальнік, нейкі Ахрэм, пасяліўся тут, відаць, недзе ў канцы XV стагоддзя, г.зн. у час, калі ўладальнік Блудаўскай пушчы і яе наваколля — ваявода кіеўскі Іван Хадкевіч апы-

нуўся ў 1483 г. у палоне хана крымскіх татараў Менглі Гірэя. На чутку аб тым, што ваявода з усёй сям'ёй знаходзіцца ў татарскім ясыры і немаведама, ці выйдзе адтуль жывым, падданых гарадоў Бельска і Суража пачалі самавольна засяляць самыя ўкромныя ўрочышчы Блудаўскай пушчы. Сярод іх і быў той наш першапачынальнік вёскі Ахрэм, што выбраў сабе на сялібу вытокі рэчкі Рэмтузы. Але яго вольнае ад пана жыццё-быццё не трывала доўга. Сын ваяводы кіеўскага Аляксандр Іванавіч Хадкевіч, вярнуўшыся цэлым і здаровым з ханскага ясыру і атрымаўшы высокую і даходную пасаду ваяводы навагрудскага, выпрасіў у караля польскага і вялікага князя літоўскага Зыгмунта I сабе на ўласнасць усіх самавольна пасяліўшыхся ў Блудаўскай пушчы сялян. Ды не пакрыўдзіў іх пры гэтым, бо многіх з іх узвёў у ранг баяраў, г.зн. шляхты. Пры гэтым пасяліў пры іх яшчэ значную колькасць баяраў з Навагрудчыны і „шарачковай“ шляхты з Мазоўша. І так перамяша-

(Працяг на стар. 4)

### ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У „Ніве“

Аснова нашай вёскі • 3 Паўлаў у далёкі свет • Подзвіг патрыёта • Некаранаваныя каралі • Літаратурная старонка • Куцыя • Настаўнік з Грабаўца • Прабабыля • Таямнічы пагорак ля Локніцы • Весткі з Зубава, Рыбакоў, Парцава, Дубічаў, Паркоўных, Кляшчэляў, Міхнаўкі, Гайнаўкі, Крынак, Гародчыны, Клейнік • Калі сніцца візіт у Бога • Календар „Нівы“ на 1976 г.



У атмосфери великого творчого зусилля ад Карпатах і да Балтики, ад Одри і до східних границь ад 8 па 12 снежня бягучага года ў Варшаве праходзіў VII З'езд Польскай аб'яднанай рабочай партыі — найвышэйшы форум кіруючай сілы нашай будучай сацыялізм краіны. У ім удзельнічала 1811 дэлегатаў, самых заслужаных прадстаўнікоў налічваючай звыш 2 мільёнаў 300 тысяч арміі польскіх камуністаў. Ва ўрачыста ўпрыгожанай аграмаднай зале кангрэсаў Палаца культуры і навукі, у якім адбывалася праца З'езду, былі гарнікі і металургі, сяляне і будаўнікі, настаўнікі і лекар, воіны, выдатныя дзеячы дзяржавы, навукі, культуры. На гэтую велічную падзею ў жыцці нашай краіны і ўсяго грамадства прыбылі сардэчна прынятыя дэлегацыі Камуністычнай партыі Саветскага Саюза на чале з яе І сакратаром **Л. І. Брэжневым**, камуністычных і рабочых партый сацыялістычных краін, прадстаўнікі камуністычнага і прагрэсіўнага руху амаль з усіх зямных кулі.

Адкрываючы працу З'езду, І сакратар ПАРП **Э. Герэк** падкрэсліў, што праходзіць яна ўжо сёмы раз ад часу гістарычнага аб'яднаўчага з'езду і ў 30-ю гадавіну першага з'езду Польскай рабочай партыі. Усе мы адносимся з вялікай пашанай да нашых папярэднікаў, да змагароў за народную і грамадскую справу, да творцаў і будаўнічых Народнай Польшчы. Мы — іх прадаўжальнікі.

Пасля паклікання Прэзідыума З'езду і іншых яго органаў з праграмным дакладам Палітычнага Бюро ЦК ПАРП „За далейшае дынамічнае развіццё сацыялістычнага будаўніцтва — за больш высокую якасць працы, за паліпшэнне жыцця народа“ выступіў таварыш **Э. Герэк**. У ім было прадстаўлена ўсебаковае падсумаванне аграмадных дасягненняў нашай краіны на працягу апошніх 4 год, за перыяд ад папярэдняга, VI з'езду партыі, адначасова былі накрэслены напрамкі новага, важнага этапу пабудовы разгорнутага сацыялістычнага грамадства, развіцця кожнай галіны нашага жыцця, культуры, павышэння дабрабыту ўсіх нас.

— Каля пяці гадоў назад, — сказаў **Э. Герэк**, — наша партыя ў велікай пераадоленні, раячыся з рабочым класам і ўсім народам, вызначыла прынцыпы сацыяльна-эканамічнай палітыкі, якая мела дзве галоўныя мэты: дабрабыту грамадства і росту сілы Польшчы. Гэтую палітыку, пашыраную і адобраную VI з'ездам, мы ажыццяўлялі настойліва і паслядоўна, дасягнуўшы ва ўсіх галінах вынікаў, якія значна перавысілі нашы планы. Цяпер падсумоўваем найбольш плённае пяцігоддзе ў 30-гадовай гісторыі Народнай Польшчы. Сёння можам сцвердзіць: наша грамадства жыве лепш, у большым дабрабыце, чым пяць год таму назад. Сярэдняя заробатная плата, якая ў 1970 г. складала 2.235 зл., цяпер даходзіць да 3.500 зл. Павялічана заробатная плата ўсім працуючым у грамадскім сектары народнай гаспадаркі — звыш 11 мільёнам чалавек. Прыкладна так сама павялічыліся даходы сялян. На агульнае павелічэнне даходаў працоўных уздзейнічалі: рост занятасці, павышэнне пенсій па старасці і інваліднасці, вышэйшага сацыяльнага забеспячэння. Рост заробкаў і даходаў суправаджаўся з дынамічным развіццём вытворчасці і павелічэннем паставак народнага спажывання, удвая большым, чым мы прадбачвалі чатыры гады таму назад. Усю пяцігодку, перамагаючы немалыя цяжкасці, мы ўтрымалі нязменныя цэны на асноўныя спажывецкія тавары. У выніку наступіла неспатыканае дагэтуль павелічэнне спажывання прадуктаў харчавання, прамысловых тавараў і паслуг. Аднак адначасова, нягледзячы на значнае павелічэнне вытворчасці, забеспячэнне рынку некаторымі таварамі, асабліва мясам, яшчэ звязана з цяжкасцямі. Іх пераадоленне мы лічым адной з важнейшых задач нашай палітыкі. У выніку аграмадных намаганняў за пяць год здадзена ў карыстанне 1 мільён 125 тысяч новапабудаваных кватэр, гэта на 183 тысячы больш, чым у папярэднія пяцігодкі, і 50 тысяч больш, чым прадбачалася праграмай VI з'езду. І ў далейшым будучы ўкладвацца яшчэ большыя сродкі дзеля паспяховага вырашэння жыллёвай праблемы. Вялікія дасягненні нашай краіны і ва ўсіх іншых дзялянках жыцця. Пяць год ахвярай і плённай працы народа мы закачаем сёння 62-працэнтным павелічэннем нацыянальнага даходу, 73-працэнтным павелічэннем прамысловай вытворчасці і 22-працэнтным павелічэннем сельскагаспадарчай вытворчасці. Важным фактарам, які стварыў магчымасць дабіц-



## АДЗІНСТВА ПАРТЫІ І НАРОДА

ца такіх велічных поспехаў, было брацкае адзінства і супрацоўніцтва нашай краіны з Саветскім Саюзам, нашай партыі з партыяй Леніна. Гэтае адзінства і ўзаемадзеянне служылі ў цяжкую мінуту дапамогай і падтрымкай нашым намаганням, накіраваным на паскарэнне развіцця сацыялістычнай Польшчы. Мы будзем няўхільна ўмацоўваць адзінства, дружбу і брацтва польскіх і саветскіх камуністаў.

— Сярод задач, якія мы будзем ажыццяўляць у новай пяцігодцы, — сказаў **Э. Герэк**, — асаблівае значэнне маюць два напрамкі. Па-першае, мы павінны значна павялічыць вытворчасць тавараў народнага спажывання і расшырыць паслугі, па-другое, неабходна далейшае хуткае развіццё вытворчасці на экспарт, што дасць маг-



чымасць працягваць актыўную палітыку ў галіне знешняга гандлю. У нас ёсць усе магчымасці для таго, каб у будучай пяцігодцы дасягнуць павелічэння нацыянальнага даходу на 40-42 прац. У 1980 г. плануецца павялічыць прамысловую вытворчасць на 48-50 прац., а сельскагаспадарчую — на 15-16 прац. у параўнанні з 1975 г. Вытворчасць тавараў народнага спажывання ўзрастае на 40 прац., а аб'ём паслуг — на 60 прац. Між іншым, у канцы будучай пяцігодкі здабыццё каменнага вугалю дасягне 200-210 млн. тон у год, пагадоўе будла павінна дасягнуць 15 млн. штук, свіней — 23,5 млн. штук, а за ўсю пяцігодку будзе здадзена ў карыстанне 1.525 тысяч новых кватэр. У той жа час заробатная плата павялічыцца на 16-18 прац. Пры гэтым будзе праводзіцца эластычная палітыка цэн, якая забяспечыць самыя карысныя ўмовы для павелічэння рэальнай заробатнай платы.

— Мы ўсё і ўсё, кожны на сваім месцы працы, павінны стаяць на стражы жыццёва важных інтарэсаў нашай дзяржавы, — сцвердзіў **Э. Герэк**, — умацоўваць яе, спыняць кожную спробу прычыніць ёй шкоду, паменшыць яе сілу і аўтарытэт. Сацыялістычная

дзяржава — гэта самае вялікае дабрадзейства польскага народа. Сёння патрыятызм выяўляецца ў любові да сацыялістычнай Айчыны, якая перамяніла лёс народу, гарантавала яму новае дастойнае жыццё, адкрыла шырокія перспектывы. Сацыялізм — гэта разам з ім і інтэрнацыяналізм, а ён выяўляецца ў глыбокім класавым і ідэйным адзінстве з вялікім саветскім народам, з народамі ўсяе сацыялістычнай сроджынасці, з усімі сіламі прагрэсу.

На міжнароднай арэне аўтарытэт і пашана да нашай краіны няспынна ўзрастаюць, бо мы сваёй працай і мірнай палітыкай робім усё дзеля таго, каб з цяжкасцямі здабыты і існуючы ў Еўропе на працягу 30 год мір прадоўжыць навечна.

Старшыня Савета Міністраў ПНР **П. Ярашэвіч** у сваім дакладзе „Праграма сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на перыяд 1976-1980 гг.“ прадставіў заданні асноўных галін нашай гаспадаркі ў будучай пяцігодцы. Падкрэсліў, што будзе пабудавана 6 м'ясакамбінатаў і 30 малочных заводаў, падвойцца вытворчасць мэблі, будзе павялічвацца колькасць абутку, вопраткі і прадуктаў харчавання. У 1980 г. у нашай краіне будзе выпускацца 350 тыс. легкавых машын, 22 млн. тон сталі. Дзяржава зверне асабліва вялікую ўвагу на рацыянальнае выкарыстанне кожнага гектара зямлі і павышэнне ўраджайнасці.

На З'ездзе, вітаны доўгімі сардэчнымі авацыямі, выступіў з прамовай Генеральны сакратар ЦК КПСС **Л. І. Брэжнеў**. Ад імя 15,5-мільённай арміі саветскіх камуністаў перадаў ён сардэчнымі прывітанні дэлегатам З'езду, усім членам ПАРП і польскаму народу і выказаў шчырае прызнанне велічым дасягненням нашай краіны.

— Хачу запэўніць шануюны з'езд, — сказаў **Л. І. Брэжнеў**, — што еднасць, дружба і брацтва былі, ёсць і будуць сутнасцю адносінаў ленинскай партыі і Саветскай дзяржавы да Польшчы.

Затым **Л. І. Брэжнеў** перадаў віншавальны ліст у адрас VII З'езду ПАРП ад ЦК КПСС.

З прывітанні прамовамі выступілі прадстаўнікі дэлегацый іншых камуністычных і рабочых партый свету. У дыскусіі на пленарных пасяджэннях З'езду і ў часе працы паасобных секцый выступіла 886 дэлегатаў, а 690 дэлегатаў свае прапановы склалі да працоўнага. На аснове ўсіх матэрыялаў З'езду будучы апрацаваны і апублікаваны яго рашэнні.

VII З'езд абраў Цэнтральны Камітэт ПАРП у складзе 140 членаў і 111 намеснікаў членаў. На сваім першым пленарным пасяджэнні ЦК ПАРП паклікаў Палітычнае Бюро ў складзе: **Э. Герэк**, **С. Альшоўскі**, **Э. Бабюх**, **З. Грудзень**, **С. Кая**, **Ю. Кэмп**, **С. Кавальчык**, **У. Кру-**

**чэк**, **Ю. Тэйхма**, **Я. Шыдзяк**, **Г. Яблонскі**, **М. Ягельскі**, **П. Ярашэвіч**, **В. Ярузельскі**. Намеснікамі членаў Палітычнага Бюро абраны: **К. Барцікоўскі**, **Т. Вжашчык**, **Е. Лукашэвіч**. У склад Сакратарыята ЦК ПАРП выбраны: І сакратар ЦК — **Э. Герэк**, сакратары: **Э. Бабюх**, **А. Вэрбля**, **З. Жандароўскі**, **С. Кая**, **В. Красько**, **Е. Лукашэвіч**, **Ю. Шыкоўскі**, **Р. Фрэлек**, **Я. Шыдзяк** і **З. Куроўскі** — член сакратарыята. Старшынёй 54-асабовай Цэнтральнай рэвізійнай камісіі выбраны **А. Лапэвіч**. На старшыню 76-асабовай Цэнтральнай камісіі партыйнага кантролю Палітычнага Бюро рэкамендавала **С. Місяшэка**.

У прамове, закрываючай працу VII З'езду ПАРП, І сакратар ЦК **Э. Герэк** склаў дэлегатам сардэчную ўдзячнасць за інтэнсіўную творчую працу на З'ездзе і выказаны давер яго асобе і ўсім абраным членам новага Цэнтральнага Камітэта.

— Усведамляем сабе, якая гэта вялікая адказнасць, — сказаў **Э. Герэк**, — але не будзем шкадаваць сваіх сіл у працы для дабра нашай партыі і ўсяго народу. Будзем рабіць усё, каб нашая Польшча ўзрастала на сіле, а народ наш жыў штурэз лепш.



**Субота 27.XII. 8.55** Pr. dnia. 9.00 Jeździec bez głowy — film fab. radz. 10.35 Postaw się — mie zastaw się. 11.25 Dla dzieci: Baśnie mojego dzieciństwa. 12.00 STUDIO 2. 13.05 Cyrk. 13.30 Na stadionach świata. 14.00 Goście STUDIA 2. 14.05 Wydarzenie sportowe roku. 14.20 Pokaz mody. 14.30 Koncert rozr. TV NRD. 14.40 Co o tym Myślicie — przed kamerami W. Fibak i H. Wagner. 15.05 „MW-1 przedstawia” — program rozr. 15.35 Ludzie, którzy tworzą fakty. 16.00 Lista przebojów STUDIA 2. 16.30 Lhotse — film dok. odc. IV (ostatni). 17.15 Muzykowanie. 17.40 Ekstaza — film dok. 18.25 Porucznik Hawk w akcji. 19.15 Prezenty od Was. 19.20 Dobr. 19.30 Monitor. 20.15 STUDIO 2. 20.30 Przed kamerami gwiazda — Josef Laufer. 21.00 Słodka Irma — film fab. USA. 23.05 Horoskop. 23.35 Właśnie leci kabarecik Olgi Lipińskiej. 0.05 Sport w STUDIO 2. 0.15 Film fab.

**Недзеля 28.XII. 8.55** Pr. dnia. 9.00 TELERANEK. 10.20 Antena. 10.40 Caravaggio — film biograf. w. odc. 2. 11.50 Dzień. 12.00 Tydzień. 12.40 Z kamerą wśród zwierz. 13.10 Dla dzieci. 14.00 Wszystko za wszystko z K. Górskim. 15.00 Los. Toto-Lot. 15.15 Świąteczna wizyta (7). 15.30 Lucjan Kydryński przedst. Mireille Mathieu. 16.25 Pan Forbush i pingwiny — film fab. ang. 18.00 Świąteczna wizyta (8). 18.15 Progi kariery. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzień. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Rodzina Whiteoaków — film ser. kan. 21.20 Tropicana zaprasza — film rozr. 22.20 BANK BANKÓW. 23.00 Sport.

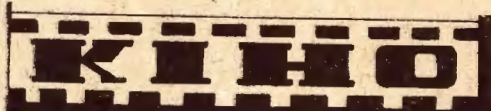
**Понедзеляк 29.XII. 16.25** Pr. dnia. 16.30 Dzień. 16.40 Obiektyw. 17.00 Zwierzyniec. 17.40 Echo stadionu. 18.05 Dzień po dniu — film ser. radz. 19.00 Mam pomysł. 19.20 Dobr. 19.30 Dzień. 20.20 Teatr TV: A. Fredro — Wielki człowiek do małych interesów. 21.30 Anatomia sukcesu — Z. C. WAWEL. 22.10 Dzień. 22.30 Sport. 22.40 Wieczorny gość — KALINA JĘDRUSIK.

**Втorek 30.XII. 16.25** Pr. dnia. 16.30 Dzień. 16.40 Obiektyw. 17.00 Konkurs 4-ch skoczn — trans. z Obersdorf. 17.55 Nie tylko dla pań. 18.20 Studio Tel. M. 19.10 Wystąpienie Ambasadora Kuby. 19.20 Dobr. 19.30 Dzień. 20.20 Przyp. radz. 20.25. Nowy zastępca czyli meteor — film. TVP (Czerdziolestat). 21.20 Przegląd roku. 22.05 Dzień. 22.25 Sport.

**Środa 31.XII. 16.15** Pr. dnia. 16.20 Los. Mał. Lotka. 16.30 Obiektyw. 17.00 Sylwester dla dzieci. 19.20 Dobr. 19.30 Dzień. 20.00 PRZEMO-WIENIE NOWOROCZNE. 20.10 Chwila muzyki polskiej. 20.25 Trzy krótkie słowa — film fab. USA. 22.20 SYLWESTER RODZINNY — pr. sylwestr. z udziałem rodziny Karwowskich z serialu „Czerdziolestat”.

**Чwartek 1 stycznia 1976 8.55** Pr. dnia. 9.00 Dla ml. widzów: Wielka skocznia — film fab. radz. 10.15 Przeżyjmy to jeszcze raz — Sport polski w roku 1975. 11.00 Pasaż, przygoda, ryzyko. 11.45 Dzień. 12.15 Koncert Noworoczny z Wiednia. 13.30 Konkurs 4-ch skoczn — trans. z Garmisch Partenkirchen. 14.40 Dla dzieci: Bajkowy Koncert Zyczeń. 15.20 Julie Andrews w magicznym świecie Walta Disneya — film ang. 17.15 Pegaz. 17.40 Rewia na lodzie. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzień. 20.05 Dobry wieczór — tu Łódź — Zimowa rewia. 21.05 Zbrodnia prawie doskonała — kom. w. 22.35 Sport.

**Піątek 2.I. 16.25** Pr. dnia. 16.30 Dzień. 16.40 Obiektyw. 17.00 Pora na Telefona. 17.35 Latający Holender. 18.05 Inf. W. 18.20 Film dok. 18.50 Szam: 19.20 Dobr. 19.30 Dzień. 20.20 Teatr Małych Form. 21.00 Panorama. 22.05 Dzień. 22.40 Sport.



Біаловіжа Незвычайны прыгоды Влохав в Росі — радз. 30-31.XII.

Чзеремча Шантажыці — fr. 30-31. XII.

Чыжэ Комедія памылак — pol. Okna czasu — weg. 31.XII.—I.I.

Дубічэ Церкiewне Дзіелны шэрыф Lucky Luke — fr. 31.XII.—I.I.

Клещэце Сміаłość — радз. 30-31.XII. Kalina czerwona — радз. 1-2.I. Zew krwi — angl. 3-4.I.

Мічалоу Не озукуй коханіе — NRD 30-31.XII.

Міелнік Не унікніеш прэзначэння — fr. 31.XII.

Мілежыце Поніваж сіе кочажа — радз. 30-31.XII. Dzień szakala — fr. 1-2.I. Szary okrutnik — USA 3-4.I.

Нарев Міасто в чэрні — weg. Zapamiętaj imię swoje — pol. 31.XII.—I.I.

Наревка Гніздо — pol. Miłość rozkwita w płatek — rum. 31.XII.—I.I.

Нурзэч Незаводні прыяцэле — радз. 30-31.XII. Gorący śnieg — kor. 1-2.I. Strach — pol. 3-4.I.

Орла Міаосне клопоты — радз. Jarzębina czerwona — pol. 31.XII.—4.I.

B.Z.Graf. Zam. 8074 P-1.



## У літаратурным аб'яднанні „БЕЛАВЕЖА“

7 снежня 1975 г. адбыўся семінар літаратурнага аб'яднання „Белавежа“. З абшпрным дакладам на тэму „Дасягненні беларускага літаратурнага руху за дваццаць год дзейнасці Беларускага грамадска-культурнага таварыства“ выступіў старшыня літаб'яднання Віктар Швед. Дакладчык зрабіў агляд літаратурнай творчасці аўтараў, пішучых на беларускай мове ў Народнай Польшчы ад заранку іх дзейнасці і па сённяшні дзень, звяртаючы ўвагу на найбольш важныя падзеі ў 18-гадовым мінулым аб'яднання і даючы характарыстыку дасягненняў кожнага з пішучых. Падкрэсліў ён, між іншым, што творчасці „белавежцаў“ уласціва грамадскае заагаванне, глыбокае пачуццё патрыятызму і інтэрнацыяналізму, а таксама досыць шырокі дыяпазон тэматыкі і форм. Нашыя творцы заўсёды ўтрымлівалі вельмі бліскую сувязь з чытачамі, чаму доказ каля 1500 аўтарскіх сустрэч, праведзеных ім у вёсках, мястэчках, школах і гарадах Беластоцчыны. Гэта спрыяла папулярнасці беларускага мастацкага слова ў розных асяродках, умацаванню пашаны да роднай мовы, лепшаму разуменню літаратурнай творчасці дарослымі і моладзю.

Пасля даклада разгарнулася ажыўленая дыскусія. Выступаючы звярталі ўвагу на тое, што нашы аўтары падрыхтавалі або рыхтуюць шэраг зборні-

каў сваіх твораў, аднак іх выданне спатыкаецца з вялікімі цяжкасцямі і таму неабходна, каб Міністэрства культуры і мастацтва іх друк даручыла аднаму з кніжных выдавецтваў краіны. У 1978 г. літаб'яднанне „Белавежа“ будзе адзначаць 20-годдзе сваё дзейнасці, і гэта трэба азнаменаваць выданнем чарговага альманаха. У наша аб'яднанне прыходзіць штотрады большай колькасці маладых па ўзросце аўтараў і для іх патрэбна дзейная апека, дапамога і кансультацыя з боку больш вопытных у літаратурнай творчасці нашых старэйшых сяброў. Шкада, што ў працах „Белавежы“ не прымаюць удзелу мастакі, хоць аб'яднанне і мае характар літаратурна-мастацкі. ГП БГКТ і праўленне аб'яднання зробіць намаганні, каб заахвоціць іх да ўдзелу ў дзейнасці БГКТ. Падкрэслівалася таксама патрэба глыбейшага літаратурна-знаўчага аналізу дасягненняў творчасці „белавежцаў“, і пажадана, каб гэтай справай заняліся працаўнікі кафедры беларускай філалогіі Варшаўскага ўніверсітэта.

Літаб'яднанне аб'явіла конкурс на літаратурныя творы ў сувязі з 20-годдзем дзейнасці БГКТ. У ім могуць прыняць удзел усе, хто не з'яўляецца членам Саюза польскіх пісьменнікаў. Склад журы, рэгулярна і вартасць узнагародаў для пераможцаў будучы аб'яўлены ў „Ніве“.

На заканчэнне семінара з нізкай сваіх новых вершаў выступіў Кастусь Бандарук. Удзельнікі семінара абмеркавалі іх і адобрылі. Вечарам жа адбылася ў клубе гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку аўтарская сустрэча члена Саюза польскіх пісьменнікаў, выкладчыка філіяла Варшаўскага ўніверсітэта ў Беластоку, нашага „белавежца“ дра Янкі Чыжына.



## НУ І БАР!

— Дзе ж бы тут перакруціць? — думаю сабе, ідучы тратуарам гайнаўскай вуліцы. Прайду кажучы, то найтацкавей было б у рэстаран зайсці, але там страшэнна многа часу страціш. Пакуль да цябе падыходзіць, пакуль прынясуць, пакуль разлучаць выпішучы — то і гадзіны паўтары пройдзе. А за гэты час кіламетраў дзесяць пехатой прайсці можна. А! Што будзе! Наспрабую яшчэ раз пачаць у бары „Экспрэс“. Толькі б не забыцца, чаго я туды іду і замест катлета папяростаў не купіць, як тады, калі першы раз там быў. Ну, і трэба было трапіць! Якраз за крэслы біліся, якіх было тут намнога менш, чым галодных і сасмалых. Ой, таўкліся! І то так, што не памятаю, як на вуліцу выскочыў. Можна, цяпер так не будзе. Усё ж такі гады чатыры прайшлі з той пары і, напэўна, крэсел за гэты час дакупілі. Ды і людзі, пэўна, больш падружылі з культурай. А па-другое, то тады быў вечар, а цяпер поўдзень — усе працуюць. Што будзе — то будзе!

А вось і бар. Эгэ! Пакуль што, то тут нічога не змянілася. „Рэклама“ як была, так і ёсць. На тратуары ля самага ўваходу, як і даўней, хістаюцца, хапаючыся рукамі паветра, дзеля ўтрымання раўнавагі тыя, якім зямля пачала ў другі бок кружыцца. Налізаліся ўжо, галубчыкі. Значыць, у бары час працы не адтрымае ніякага значэння. Ну, але гэта не тэатр, а яны не акцёры-прафесіяналы, ды і я не глядзець сюды прышоў. Рука па прывычцы пацягнулася да кіямкі, але тут я заўважыў, што дзверы зусім незачыненыя. Пераступіў парог і апынуўся ў сенцах.

## Актыўны шчэп

У гайнаўскім белліцэі актыўна дзейнічае шчэп ГСПС. Налічвае ён 180 гарцэраў і дзеліцца на 8 дружных. Паміж шчэпам і педагогічным саветам школы ўстанавілася цеснае супрацоўніцтва. Апрача дружных, у школе працуюць гарцэрска спецыялістычныя клубы: грамадска-палітычных ведаў, інфармацыі, тэатральны і маладых спартсменаў. У мінулым годзе нашы гарцэры ўзялі апеку над настаўнікамі-пенсіянерамі, наведвалі дзяцей-сірат у бальніцы, а таксама арганізавалі XVI алімпіяду ведаў аб Польшчы і сучасным свеце.

У лістападзе 1974 г. тэатральны клуб выступіў з першай п'есай „Любоў праз стагоддзі“. Прынята яна была ўсім вельмі добра. Ад кастрычніка да снежня гарцэры рэалізавалі лозунг „Гоман белавежскіх ялін апавядае пра тысячгадовыя падзеі“. У час зімовых канікул адбылося інструктарскае навучанне. Цяпер інструктарскія кадры складаюцца з 11 гарцэраў у ранзе арганізатара і 1 у ранзе правадніка.

Памалу ступаючы, каб не пакаўзнуцца і не грукнуцца на мокрую і брудную падлогу, накіраваўся ў спыжывецкую залу. Спачатку не ведаў, дзе я апынуўся. Мітусня, шум — як у млыне. Дзе стаць — не ведаю. З якога боку не падыходзіць — усюды стаць. Як нешта салодкае мухамі, так буфет аблеплены людзьмі. І ўсе п'ва купляюць. Куфлі па чатыры валакуюць. Але ж не, адзін, бачу, нешта на талерцы нясе.

— Каб нешта з'есці, то трэба ў чарзе гэтай стаць? — пытаю.

— Не, гэта за п'вам. За ядой няма ніякай чаргі, праціснуцца толькі трэба.

Праціскаюся. Удалося! Нават гарачае, бо пара ідзе. Толькі зноў праблема — дзе стаць, каб з'есці можна было. Пра столік няма што і думаць. Хаця б так дзе спакойнае месца знайсці. І разглядаюся, ходзячы з талеркай між людзьмі, якім да п'шасця больш нічога не трэба. Ды бачу, нейкі дзядок, а можа ён яшчэ і не такі дзядок, можа гэта толькі сіні нос яму гадзі дабаўляе, з двума куфлямі, зацягнуўшы песню, ля акна на радыятары прымасціўся. Чаму ж мне туды не пайсці! Хаця пад бокі таўчы не будуць. І ўжо накіраваўся — ды запозна. Выйшла ўсё так нечакана, быццам бы маладка смальнула з яснага неба. Нейкі „начытаны“ зачэпіўшыся пінжаком за незусім яшчэ абламаную ад стала планку, так скалыхнуўся, што п'ва, не ўтрымаўшыся ў барагах шклянай пасудзіны, хлопнула мне проста на паўмісак. Значыць, паабедзі і хушка, і добра. Вось гэта дык „Экспрэс“. Спраўды, хуценька адтуль выйдзець. Толькі навошта там напісана „бар“? Ці не лепш было б замяніць на „п'ўную“? А можа, каб не перарабляць напісанага, зменшыць продаж п'ва і прадаваць яго як дадатак да ежы, а калі ўжо нехта хоча толькі п'ва, то хай прыходзіць са сваёй пасудзінай, нясе дадому і п'е колькі ўлезе. Выхад, здаецца, ёсць. (ша)

Шчэп прымаў актыўны ўдзел у тэхнічна-абаронных занятках і заваяваў перадавыя месцы ў ваяводскім турніры. Вясною гарцэры выканалі многа прац для школы і асяроддзя. У рамках IX алерту начальніка ЗПІ, які праходзіў пад лозунгам „Напрамак — перамога“, гарцэры правялі інтэрв'ю з заслужанымі людзьмі, выканалі „гарцэрска алертавы чын“, а таксама прымалі ўдзел у гарцэрскай гонцы перамогі. Нашы гарцэры вылучыліся пры зборы макулатуры і металалому. Вялікая заслуга ў гэтым каменданта шчэпу друта Анатоля Скепкі і яго намесніка друта Барбары Пецыхны.

За вялікі ўклад працы ва ўмацаванне гарцэрства ў нашай школе друт Барбара Пецыхна была ў пачатку новага навучальнага года 1975/76 назначана правадніком. У новым гарцэрска годзе камендантам шчэпу будзе друт А. Харкевіч, а яго намеснікам друт В. Дамброўскі. Барбара Пецыхна будзе рыхтавацца цяпер да матуры.

Вада



Танец „Обэрэк“ у выкананні маладых белавежскіх танцораў.

## 3 „Белавежай“ у Дубічах і Чаромсе

30 лістапада, у апошнюю нядзелю мінулага месяца, вядомы мастацкі калектыву і танца „Белавежа“ з Белавежы выступіў з канцэртамі ў дубіцкім і чаромхаўскім дамах культуры.

Праграма канцэртаў была багатая і разнастайная. У ёй былі сучасныя беларускія, савецкія і польскія песні.



Белавежскі хор.

Выконвалі іх мяшаны хор, жаночая група, мужчынская, дуэты і салісты. Асабліва прыгожа і задушэўна гучалі звонкія беларускія песні „Нарач“, „Дубок“, „Гродзенскі вальс“, „Ходзіць хлопец па даліне“, „Вечарком за рэчкаю“, „За шумлівым борам“, „Ой хачеца мяне маці“ і іншыя. Гэтымі песнямі харавы калектыву заваяваў сэрцы гледачоў. Немалая ў гэтым заслуга мастацкага кіраўніка Аляксандра Лукашкі.

танцораў (сярэдня іх узрост — 20 год) лілася лавінай бора апладыментнаў. З твараў людзей не знікала ўсмішка, радасць. Цешылася сэрца. Нягледзячы на тое, што ўваход быў платны, людзей былі поўныя залы. Гэта яшчэ больш падбадзёрвала белавежцаў. Прыдаліся ім і доўгія бравы і бісы. Словам, канцэрт „Белавежы“ ў Дубічах Царкоўных і Чаромсе прайшоў з вялікім поспехам, удаліся на славу.

Тэкст і фота Я. Пялішэшка.



Поўны зал гледач у Чаромсе.

Чытайце і распаўсюджвайце „Ніва“!

„Ніва“ № 52 (1035)

28 снежня 1975 г. 3 стар.



(Праця са стар. 1)



ліся тут беларусы з мазаўшанамі. Разам жылі яны, разам пры двары Хадкевічаў служылі, разам у далёкія ваенныя паходы хадзілі, ды разам і песні спявалі.

А песень у Ахрэмавічах браць не перабраць, і спяваюць іх тут старэнькія бабулькі і дваццацігадовыя маладзіцы ахвотна кожнаму, у каго заўважаць некрывадушнае замілаванне да гэтага чароўнага скарбу народнага мастацтва. Вось хоць бы і ў маім выпадку. За якую гадзіну часу сямідзесяцігадовая **Кацярына Баўтрчук**, шасцідзесяцігадовая **Марыя Лубнеўская** і яе дваццаціпяцігадовая дачка **Часлава Катовіч** настывалі мне на магнэтафонную стужку дзесяць старадаўніх песень. Сярод іх ёсць працяжныя і сумныя, як сумнай была калісьці беспасветная доля сялянкі, сенакосная, у якой касцы косяць і просіць: „дай нам, Божа, погодоньку на нашую работоньку, каб нам сіена покосілі і ў стодалы павозілі“, і працяжныя жніўныя з тхненнем лет-

ний спёкі і горка-салёнага смаку поту, дзе жніцы ўздыхаюць: „наша пані доўга, нам вечору готуе; нам вечэра не міла — пастоцянка ўтоміла“, або авенная дзявочай надзеяй і трывогай за сваю будучыню вясельная пра тое, як „застучалі вороны коні на дворэ, завінелі золотыя кубкі на stole“, а дзяўчына „упала свайой матулі ў ногі“ ды загасіла: „— Ой, не дай, не дай, мая матулю, хоць рочок, нехай я зношу свой ручэвны венок“. І хоць у свядомасці ахрэмаўцаў даўным-даўно загінула памяць пра іх баярска-шляхецкае паходжанне, і яны нічым не вылучаюцца ў штодзённым побыце ад сялян з навакольных былых паншчынных вёсак, усё ж у песнях захавалася нейкае глухое водгулле тых адлеглых часоў. Гэта кідаецца ў вочы ў вясельнай, якую спявалі маладою, дзе „шале-малён по пудвор'ю коціўсе, малыды Янко на заручыны строіўсе“, а калі ўжо ад'язджаў да свае „мілоі“, дык „у правый ручэвны хусточку дзержыт — слёзюнькі ўцераці, а ў левый ручэвны канчука дзержыт — конікі погоняці“. Ці ж не красанні гэта вобраз засянкавага маладога баярына-шляхціча? Тое самае можна заўважыць і пра запісаную ў Ахрэмавічах польска-беларускую баладу пра маладога Яся, якому не дазволіла ўся сям'я жаніцца на беднай дзяўчыне. З гора хлопец едзе па жэмчут-перлы за мора, а ў тым часе яго любяча Касенька памірае з тугі па каханым. Але песня выносіць яму справядлівы прысуд:

„Nad Kasieńki głową ojciec, matka płacze, nad Jasieńkiem zdradzičenkiem czarny woron gracze“.

Так яно ў колішніх песнях.

Сёння ж у Ахрэмавічах адбываюцца тыя самыя працэсы, што і ў большасці нашых вёсак. Вёска паскорана старэе. Калі сёння ў ёй жыўе толькі адна сям'я пенсіянераў, што здала зямлю дзяржаве, дык гады праз два-тры такіх сям'яў будзе пяць або і шэсць — адна трэць вёскі! Але ў той жа час набіраюць сілы і развіваюцца моцныя гаспадаркі, на якіх працуюць маладыя сяляне. Яны многа сродкаў укладаюць у новыя будынкі, машыны, апрацоўку скамасаваанай два гады таму назад зямлі. І вытворчасць у іх з кожным годам павялічваецца. Для прыкладу, **Віктар Ляончук** абрабляе звыш 20 га, ён вядзе шматгалеіную гаспадарку. У яго машыны, 10 штук быдла, многа свіней, добрыя ўраджаі і высокі збор сена. Ад 5 дойных кароў малако ён кантракуе, прадае ў год 2-3 штукі ўбойнага быдла і каля 10 кормнікаў, дастаўляе шмат збожжа і бульбы. Але многія гэтыя сярэднія гаспадары — гэта сяляне-рабочыя. І кожную раніцу на аўтобусны паўстанак спяшаюцца **Андрэйчукі, Жукі, Катовічы, Ляончукі, Лубнеўскія, Пшымерскія, Раманчукі, Сатэцкія, Федарчукі, Якубікі, Якубоўскія**; дарослыя да працы ў Заблудава або Беластоку, а моладзь — у школы. Што ж, і нашчадкі колішніх баяраў жывуць нашым сучасным звычайным працавітым рытмам.

Мікалай Гайдук



Адлятаўся... Вятрак каля вёскі Шацілаўка.

Фота М. Гайдук.

(Працяг са стар. 1)

## ТАМ, ДЗЕ РОДЗІЦА МАСЛА

не, усё на апошнім гузіку. Дзеля прыкладу возьмем тварог, якога тут некалькі гатункаў. План (на 9 месяцаў) прадугледжваў 40 тон, а зрабілі 48,4 тоны. Ці ж не шмат? А калі параўнаем з мінулым годам, то павялічылася яго на 158 працэнтаў. Вельмі добра.

Свае вырабы стараюцца высыліць на дзяржаўны рынак. Апрача таго, па просьбе жыхароў вялікую колькасць высыліць у цэнтры скупкі. Трэба ж, каб і яны там паглядзелі, што за цуды родзіцца з іхняга малака. А ў час палавых работ малочныя напіткі забяспечваюць многія СКР-ы і працуючыя брыгады. Калі ўжо гутарка ідзе пра прадукты, то вялікая іх колькасць кожны дзень павяляецца на паліцах і ў халадзільніках уласнай крамы ў Дуброве, якую пабудавалі ў 1974 г. і забяспечылі цудоўным халадзільным абсталяваннем.

Нельга не сказаць і пра працаўнікоў. Працуюць тут 101 асоба. Больш, як вядома, жанчын. Усе працаўнікі падрыхтаваны да выконвання сваёй прафесіі, а 11 асоб — гэта выпускнікі Малочнага тэхнікума ў Беластоку. Умовы для працы добрыя. Цёплая вада, шафкі на вопратку, абеды — ну, лепш не трэба. А найважнейшай справай з'яўляецца тое, што хутка атрымоўваюць кватэры, на якія прадпрыемства кожны год дае пазыку патрабуючым. У такіх добрых умовах працуюць такія добрыя працаўнікі, як Казлоўская Ірэна, Люты Крыстына, Балдоўскі Юзэф, Чырскі Янка, Пігел Ядвіга, Макалевіч Амелья і Грыбіч Ядвіга. За плённую працу кіраўніцтва арганізуе для сваіх працаўнікоў даволі цікавыя экскурсіі, пазычае ў час

водпуску розныя турыстычныя прылады, а раз у год, калі дзеці танцуюць ля навагодняй ёлкі, наладжвае цудоўны бал.

А што ж дае прадпрыемства членам паасобных цэнтраў скупкі малака? Многае! Апрача грашовай дапамогі школе, у якой вучацца іх дзеці (агульнаадукацыйны ліцэй), забяспечвае іх кормам для кароў, нагняталымі помпамі, аўтаматычнымі кармушкамі, электрычнымі даілкамі і парнікамі ды многім іншым, патрэбным у гаспадарцы. Планы на будучыню? Каб у 1976 годзе мець 3.000 кантрактатараў. Верым, што столькі будзе!

М. Шаховіч  
Фота Я. Цялушэцкага



Ірэна Казлоўская — адна з перадавых работніц.



Было гэта даўным-даўно, як кажуць: за цара Гароха, калі зямлі была кроха, а людзі зусім на свеце не вадзіліся. У лясак непраходных ды пушчах дрымучых адно самыя звяры жылі і сваімі правамі ды звычкамі кіраваліся. І было ж іх тады плейма-плейма. Але вось аднойчы напала на звяроў нейкая хвароба. М'яла іх яна, бы мятлюю, касіла, бы касою. І нават тыя, што засталіся пры жыцці, таксама ледзь хадзілі, нідзе ратунку не знаходзілі.

Вось і надумаліся яны сабраць вялікі збор, каб супольна вырашыць, як ад смерці ратавацца. Думалі-гадалі, каго старшынёю гэтага сходу абраць. Адны казалі зубра на гэтую пасаду назначыць, другія — мядзведзя, трэція ж —

лісіцу. Доўга абмяркоўвалі кожнага, талкавалі ды спрачаліся, але ў канцы прыхільныя лісіцы ўсё ж перамаглі.

Села лісіца на высокім крэсле пад разгалістым дубам, паглядзіла свой пушысты жывоцік, вільнула разы два хвастом, усміхнулася ды кажа:

— Хоць я і аднеквалася, але раз ужо выбраў мяне, дык цяпер слухайце і рабіце, як загадаю. Агульны збор звяроў назначыў праз тыдзень, а да таго часу ўсе зараз жа тут перад гэтым дубам, вялікую пляцоўку расчысціце. Сход жа мнагалюдны будзе, і ўсім месца знайсціся павінна.

Узліся ўсе звяры лісіцын загад выконваць. Зубры рагамі дрэвы з карэннямі вывалівалі, бабры зубамі бярвенні рэзалі, дзікі лычамі зямлю раўнялі — усе працавалі да сёмага поту. Прайшло колькі часу, і на месцы лясной крэкаці прасцерлася пляцоўка гладкая, бы патэльная.

— А цяпер вогнішча вялікае раскладзіце, — мовіла лісіца, — каб і ноччу наш сход мог адбывацца.

Як загадала, так і зрабілі. Запалаў касцёр, полымя вышэй дуба запутала. У назначаны дзень сабраліся на пляцоўку ўсе звяры, паселі, чакаюць.

Паднялася лісіца з крэсла, на стол мяккімі лапкамі абaperлася ды кажа:

— Браты мае любячы і сёстры дарагія, грэшныя мы ўсе, вось таму і ліхая хва-

роба нас морыць. Багоў мы пратэявалі, яны і смерць на нас ссылаюць. Трэба нам да ўсіх сваіх грахоў прызнацца, а багоў абласкаваць ды задобрыць багатаю ахвяраю. У ахвяру аддадзім багам таго з нас, хто найбольш грэшны.

Напаў на ўсіх звяроў страх і давай яны самі апраўдвацца, а віну на іншых зваліць.

Першай азвалася завёрка:

— Я дык за ўсё сваё жыццё ніякага злота ўчынку не зрабіла, збіраю адно нікому непатрэбныя арэшкі ды жыўлося імі. Ці ж гэта прэж? Вось авецкі, дык траву з карэннем выдзіраюць, яны, напэўна, больш грэшныя.

Авецкі ж на тое:

— Мы траўку толькі панчымваем і то адно тую, што іншыя нагамі топчух. Ніякай шкоды ніколі нікому не зрабілі. Ці ж можам мы быць грэшнымі? Вось ваўкі жыўцом з нас скуру дзяруць, яны — грэшнікі!

Ваўкі таксама нешта ў сваё апраўданне знайшлі. І так апраўдаліся ўсе: мышы, барсукі, алегі, вужы, зубры, мядзведзі і іншыя звяры.

Урэшце і на казла прыйшла чарга.

— І я таксама, здаецца, ні ў чым не павінны: лісточкамі адно пасуся, а яны, як вядома, і так на зямлю ападаюць і марна гінуць. Нікому, здаецца, дрэннага не раблю і дарогі не замінаю...

сока перавыконваюць свае планы. Вось, напрыклад: Яўгенія Даковіч выконвае 202% сваёй нормы, Генуэфа Ручко — 193%, а Ірэна Улановіч, Кацярына Харужа, Ірэна Корсак і Эльжбета Сулеўская — выконваюць сваю норму ў 178%.

Другім істотным фактам, які спрыяе дасягненню спудзельні, з'яўляецца аднаўленне машыннага парка. І ў сувязі з гэтым яшчэ тры прыклады. Да нядаўна працавалі ў спудзельні найбольш на нашых хуткабежных швейных машынах „Лучніках“, хуткасць шыцця якіх акрэслівалася 2800 ударамі ў хвіліну. Але тэхніка ў гэтай галіне зрабіла значны крок наперад. Лучнікі выменьваюць на машыны з ГДР „Таксімы“, якія робяць 5600 удараў у хвіліну. Значна павялічваюць тут прадукцыянасць пры дапамозе спецыялістычных машын „Юкі“ японскай прадукцыі і італьянскіх машын „Рэцэ“. На працягу года спудзельня выпускае вырабы з 24 млн. метраў тканін, што складае 70% краёвай прадукцыі. Варта яшчэ падкрэсліць, што шыецца тут 80 мадэляў пасцельнай бялізны.

У бягучым годзе, годзе з'езду ПАРП, спудзельня дала шмат дадатковай прадукцыі. Пачаткова было прынята абавязальства на 5 млн. зл. Калі яно было выканана, прынята новае — выпрадкаваць 17 тыс. камплектаў пасцельнай бялізны на суму 4,5 млн. зл. Апрача таго, у рамках з'ездаўскага чыну і ампчаднасці сярэвіны зроблена 100 камплектаў пасцельнай бялізны для гайнаўскай бальніцы.

План прадукцыі спудзельні на бягучы год акрэсліваўся сумай 605 млн. зл. Выкананы на 628 млн. зл.

Спудзельня працы імя Навоткі кроць наперад з духам нашчага часу, з духам патрэб нашчага грамадства.

Міхась Хмялеўскі





## Дарагія сябры!

Jestem od roku stałym czytelnikiem „Нівы”. Z niecierpliwością oczekuję nowych numerów tygodnika bo z góry wiem, że znajdę w nim sporo ciekawych materiałów. Nazywam się Roman Parylak. Niebawem skończę 25 lat. Jestem obecnie studentem III roku wydziału polonistyki Wileńskiego Instytutu Pedagogicznego. Za dwa lata zdobę zawód nauczyciela-polonisty oraz nauczyciela geografii. Będę pracował w jednej ze szkół polskich na terenie Litwy. Języka polskiego (pisanie i porównawcze mówienie) ucze się dopiero od trzech lat. Dlatego przepraszam za ewentualne błędy w pisaniu. Z „Нівы” zapoznałem się przypadkowo. Wiosną pilotowałem grupę turystów polskich i jedna z pań okazała się Białorusinką. Lubię i cenię literaturę białoruską, dlatego często rozmawialiśmy ze sobą na ten temat. Dzięki uprzejmości tej Pani otrzymuję „Нівы”. Z przyjemnością czytałem ten tygodnik. Szczególnie wrażenie zrobił na mnie autorzy grupy „Белавеска”. Trudności z czytaniem nie mam żadnych, chociaż nigdy nie uczyłem się języka białoruskiego. Cieszę się, że śpiewny język białoruski jest tak troskliwie pielęgnowany przez Białorusinów zamieszkałych w Polsce. W bibliotece domowej mam sporo książek pisarzy białoruskich i moja biblioteka ciągle się wzbogaca o nowe pozycje. Koledzy z mojego wydziału często pożyczają „Нівы”, żeby przeczytać ostatnią stronę t.j. „Нівы” i przepisać zamieszczoną piosenkę. Dziękuję jeszcze raz za ciekawą gazetę.

Mam do redakcji prośbę. Chciałbym nawiązać korespondencję z chłopakiem w moim wieku z pochodzenia Białorusinem. Moje zainteresowania to filologia, literatura, malarstwo. Może ktoś zechce zaprenumerować mi „Нівы”, „Беларускі календар” a ja w zamian, mogę wysłać książki lub coś innego. Chciałbym bardzo utrzymywać stały kontakt z waszym tygodnikiem.

Z góry serdecznie dziękuję.

Z uszanowaniem Roman Parylak

Mój adres:

Litewska SRR

Wilnius-34,

iki pareikalavimo Roman Parylak

У кнігарні імпартажных выданняў у Беластоку, вул. Кілінскага 10, можна набыць наступныя кнігі на беларускай мове, або якія датычаць беларускай праблематыкі:

З народнага слоўніка, 1975, стар. 352, цана 7 зл. 30 гр.

У гэты зборнік пад рэдакцыяй А. А. Крывіцкага і Ю. Ф. Мацкевіч увайшло шэраг артыкулаў, прысвечаных народнаму слоўніцтву, адначасова кожны з іх змяшчае слоўнік народнай лексікі акрэсленай мясцовасці. Між іншым, Я. М. Рамановіч публікуе ў ім матэрыял „Да слоўніка Гродзеншчыны”, Н. Д. Корань „Да палескага дыялектнага слоўніка”, Ю. Ф. Мацкевіч „Лексіка пчаларства” і г.д.

Зверуго Я. Г., Древний Волковыск, 1975, стар. 142, цана 10 зл. 40 гр.

Манаграфія аднаго з найболей старажытных і найлепш даследаваных гарадоў Беларусі. Аўтар разглядае ў ёй палажэнне, рамяство і гандаль, сельскую гаспадарку і промыслы, абаронасць і культуру Валкавыска X—XIV ст.ст. Для нашага чытача гэта надзвычай каштоўнае даследаванне, бо Валкавыск знаходзіцца ў непасрэдным суседстве з Беластоцчынай, і яго гісторыя даслаўляе значны параўнальны матэрыял, які адлюстроўвае тую эпоху і ў старажытных гарадах Беластоцчыны.



Штыхов Г. В. Древний Полоцк, 1975, стар. 134, цана 10 зл. 10 гр.

Манаграфія слаўнага сваёй багатай мінуўшчынай горада Полацка. Аўтар абмяжоўвае сваё даследаванне IX—XIII ст. ст. і засяроджвае ўвагу на мінулым горада паводле пісьмовых крыніц, на выніках раскопак, гаспадарцы і побыце, а таксама помніках яго гандлёвых і культурных сувязей. Прыпадаем, што гэта перыяд знаходжання ў Полацку легендарнага князя Рогвалада і слаўтай Еўфрасіны Полацкай.

Гайдук Л., Гайдук М., Беларуская мова. Граматыка для V—VIII класаў, 1975, стар. 264, цана 15 зл.

Гэты падручнік, выдадзены ў Народнай Польшчы, прадназначан для вучняў V—VIII класаў пачатковых школ, у якіх вывучаецца беларуская мова. Ён ахоплівае ўсе асноўныя раздзелы ведаў пра родную мову (кароткія гістарычныя звесткі, фанетыку, слоўнікавы склад, пабудову слоў, часціны мовы і сінтаксіс), пры гэтым падаецца і польская тэрміналогія. Падручнік прыгодны і для вучняў нашых беларускіх агульнаадукацыйных ліцэяў, а таксама для ўсіх, хто хоча пазнаць беларускую мову.

Кнігарня ахвотна высылае кнігі за паштovým залічэннем. Запатрабаванні кіруйце па адрасу:

„Dom Książki”, Białystok, 15-089, ul. Kiłińskiego 10.

(іс)

## ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

### ГАЛЕНА НАЗАРКА

Галена Назарка ў раннія гады марыла быць краўчыхай. Шыць вопратку вучылася ў перадаваенны 1935-36 гады ў вядомай мясцовай краўчыхі Зофіі Ломнік. Пасля пачала першую прафесійнальную працу на тэкстыльнай фабрыцы ў Міхалове. Калі арганізаваўся швейны кааператыв у 1950 годзе, Галена Назарка ўзначаліла яго. Краўчыхі працавалі тут у невялічкім прыватным будынку.

Галена Назарка ўспамінае:

— Тканіны краўчыхі налілі на плячах. Шылі мы рознае — паліто, піжамы, дэціачую бялізну, коўдры. Добра памятаю тыя гады, бо тады я атрымала дыплом кравецкага майстра.

Цяпер Галена Назарка кіруе 100-асабовым рабочым калектывам, які працуе ў новым прасторным цаху. Відна тут, цёпла і ўтульна. Усе краўчыхі вельмі любяць сваю працу, усе тут добра зарабляюць.

На швейным прадпрыемстве ўсюды відаць рука жанчыны-загадчыка. Чысціня, многа кветак. Кветкі ўсюды: у прадукцыйным цаху, у святліцы, пакойчыках, у якіх знаходзіцца бюро, на калідорах. Летам поўна іх на кветніках навокал будынка. Прыемна тут працаваць.

Галена Назарка аддае сваёй працы пямат сіл, часу, душы. Многае прыдбала яна для прадпрыемства за 25 год сваёй прыкладнай работы. Клапоціцца яна пра ўвесь рабочы калектыв і яго паасобных членаў. Міхалоўская швейная іменна таму перавыконвае свае прадукцыйныя планы. Таму займае лепшыя месцы ў спаборніцтве за зніжэнне сабекошту і павелічэнне выпуску прадукцыі. Іменна таму даручана

яму экспертная прадукцыя, з рэалізацыяй якой паспяхова спраўляецца.

У 1960 годзе Галена Назарка атрымала Сярэбраны Крыж Заслугі, мае таксама розныя значкі і шматлікія дыпломныя ўзнагароды.

Тэкст і фота Я. Цялушэцкага



## Ф.А.Л.Ь.К.Л.О.Р

СЯМЕЙНАЯ



Ой, пойдзі я по-пуд лугом,  
ой, пойдзі я по-пуд лугом,  
дзе мой мілы орэ плугом.  
Дзе мой мілы орэ плугом.  
Занесу я ему есці,  
занесу я ему есці,  
чы не скажэ мне прысесці.  
Чы не скажэ мне прысесці.  
Занесу я ему піці,  
занесу я ему піці,  
чы не будзе гаворыці.  
Чы не будзе гаворыці.  
Он наеўсе і напіўсе,  
он наеўсе і напіўсе,  
сеў на плузе, засмуціўсе.  
Сеў на плузе, засмуціўсе.

— Чом, мой міленькі, не орэш?  
чом, мой міленькі, не орэш,  
чом зо мною не гаворыш?  
Чом зо мною не гаворыш?  
— А я сіжу той думаю,  
а я сіжу той думаю,  
што міхую жонку маю.  
што міхую жонку маю.  
— Трэба было не сватаці,  
трэба было не сватаці,  
было ў людзей запытаці,  
было ў людзей запытаці.  
Нашы модзі — не татары,  
нашы модзі — не татары,  
нашы людзі — не татары,  
ую бы прайду расказаці,  
ую бы прайду расказаці.

Ад Веры Папавой, 1932 г. нараджэння, г. Беласток, якая навучылася гэтай песні ад сваіх матулі, бабулі, і цёткі, што жылі ў вёсцы Гнепкі каля Заблудава, запісаў 20 кастрычніка 1975 г. М. Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнэтафоннай стужкі — Л. Панько.

## Гайнаўскі мільянер

Гайнаўскі гміны кааператыву з'яўляецца мільянерам. Ён выпрацоўвае вялікі даход на скупцы плёнаў зямлі і продажы прамысловых тавараў. Мае разбудаваную сетку магазінаў і складаў і лічыцца адным з лепшых гэтаў у нашым ваяводстве.

Бывае, аднак, і так, што і ў добрым кааператыве ўзнікаюць недахопы. Такі недахоп паўстаў у гайнаўскім ГС-е пры скупцы плёнаў зямлі.

У сераду ў Гайнаўцы тарговы дзень. У збожжавым магазіне поўна народу, кожны нешта хоча здаць.

Прынеслі жанчыны здаваць фасолу. Магазінер Чувіліс не хоча прыняць тычкавую фасолу „Пекны Ясь”. Не памагаюць просьбы жанчын — фасолі не прыняў.

І ўсіх, хто прыносіць гэту фасолу, адпраўляюць, як на смех, у магазін Агародна-галаўскага кааператыва на вуліцу Тарговую — 4 км дарогі. Гэтакую практыку вядзе ГС ужо некалькі год. Многа ўсяго ён скупляе і з'яўляецца мільянерам і без тых некалькіх тон фасолі „Пекны Ясь”. Але, каб чуў магазінер і праўленне, як іх клянучу людзі, ідуць праз Гайнаўку з фасолі, тады напэўна пачалі б купляць і „Ясь”.

Раса



...на Беластоцчыне ёсць 626 626 гектараў зямельных угоддзяў, з якіх плошчу ў 585 893 га займае 92 919 індывідуальных гаспадарак.

...сельскагаспадарчыя гурткі ў Беластоцкім ваяводстве карыстаюцца 2 655 трактарамі і 144 збожжавымі камбайнамі.

(ця)



Вечарам каля вёскі Каралёва Стойла ішоў гуранец. Падышоўшы да балота „Коматайшчына”, чуе, ідуць за ім жанчыны. Гуранец схавался за карчы, закінуў сарочку на голаў і глядзіць цераз распорку. Калі жанчыны парайналіся з карчамі, гуранец хнуў (каб звярнуць на сябе ўвагу). Калі цёткі глянулі на карчы, дык дай бог ногі. „Дух” гнаў іх два кіламетры. З той пары стала тут страшыць. Але гэта было даўно. Цяпер, кажучы, сіла Духа Коматайшчыны значна аслабла.

Т. К.

## Згодна з логікай



Не паложыш кнігі на паліцу, калі паліцы няма — старая праўда. Так яно і тут ёсць, гэта значыць у Іванюка Антона з Новага Беразова. Задумаў ён заняцца жывёлагадоўляй. Думка цікавая, але патрабуе падмацоўкі.

— Пакуль накупляеш цялят, то заўсёды трэба падумаць ці ёсць для іх памяшканне, ці часам не прыкрыта яно голым небам, — гаворыць.

Дык распачаў ён пабудову вялікага, аж на 30 галоў кароўніка. Будзе тут усё: і вада, і парнік, і памяшканне на корм, не гаворачы ўжо аб механізацыі. Як будаваць, дык будаваць так, каб по-тым было лягчэй.

А пакуль што цвёрда гаспадарыць ён на сваіх 12 гектарах, што з'яўляюцца крыніцай, з якой выплывае жывёлагадоўчы пляж. Многа сее, многа кантрактэ, найбольш рапсу ды пшаніцы, якія, паводле яго, даюць вялікую матэрыяльную карысць.

(ша)

Фота Я. Цялушэцкага

„Ніва”  
№ 52 (1035)

28 снежня 1975 г.  
5 стар.



# Сирдэжныя тайны

Дарагое „Сэрцайка“, зрабіла я памылку ў жыцці, хацела б яе выправіць, але не ведаю як. Выйшла я замуж вельмі маладая, не мела яшчэ сямнаццаці год. Кахаліся. Зацяжарыла. Была вучанідай. Пакінула школу і выйшла замуж. Муж быў добры. Памагаў мне ва ўсім: і зварыць, і прыбраць, і дзіцеім займаўся. Нагаварыў, каб ішла вучыцца ў вечэрнюю школу, каб сярэдняю адукацыю здабыла. Так я і зрабіла. Дзіце выхоўвала мама. Але спадабаўся мне хлопец, з якім я ў адным класе вучылася. Я закахалася, муж мне стаў аб'якавы, нават да дзіцяці ўжо так не цягнула. Урэшце, было гэта пад канец школьнага года, у апошнім класе, мой хлопец сказаў, што ён бы са мной ажніўся, каб толькі я ўзяла развод. Я, доўга не думачы, заявіла мужу, што не хачу з ім жыць і падаю на развод. Муж адгаварваў, прасіў, каб апамяталася. Я не паслухала. Якая ж шчаслівая была я, калі далі нам развод. Але хлопец мой штуром радзей пачаў мяне наведваць, аб шлюб-бе ўжо не ўспамінаў, урэшце я даведалася, што ходзіць з іншай дзяўчынай. Мы мочна пасварыліся, і больш ужо ён да мяне не прыйшоў. Колькі я перажыла! Маці пасля разводу адраклася ад мяне. Дзіце гадзе, муж туды прыходзіць, а мяне яна і знаць не хоча. Цяпер толькі я зразумела, што нарабіла. Асталася адна. Хацела б вярнуць усё назад. Але як, з чаго пачаць?

Няшчасная Гэня  
Гэня! Сама вінавата. Замужняя жанчыне не штука спадабацца іншаму, горш, калі стане разводкай. Вярнуць цяпер усё назад — справа нялёгка. Але паспрабуй. Пайдзі да маці, прасі прабачэння. Маці табе не вораг, дык папрасі, каб дапамагла сабраць сям'ю ў адно цэлае. Можна нейк удасца, чаго і я табе шчыра жадаю.

„Сэрцайка“

## ★ ВЕР-НЕ-ВЕР ★

Дарогі Астрон! Што значыць, калі сніцца снег? Мне ўчора снілася, што ехаў я самаходам па шырокай снежнай дарозе. Дарога была прамая і чыстая, снег быў уезджаны, паабалал дарогі высока ляжаў пушысты снег, які аж іскрыўся на сонцы. Цудоўная пагода. Усюды снег, снег, снег!...

Е. Ч.

Вельмі добры сон. Пагода, снег, шырокая, прамая дарога! Чакае вас нейкі прыбытак і дасканалася здароўе (снег), светлае і радаснае жыццё (сонца), шырокая і прамая дарога прадказвае таксама поспех і славу.

Астрон

## ВАСІЛЬ БЫКАТ ЗДРАДА

І ён зноў заржаў — прыцішана, выскалючы вялікія пярэднія зубы з дзяснамі. Цімошкін уважліва і трохі збынтэжана паглядзеў на яго — сапраўды, хто яго ведае, дзе ў яго была праўда, у гэтага чалавека. Ён мог, яе гэтую праўду, падаць так, што яна выглядала як хлусня, і, наадварот, хлусня ў яго магла быць праўдападобнай за праўду. Хлопец ужо ведаў гэтую здольнасць свайго земляка і толькі ўздыхнуў.

І раптам ён змоўк, прыцішыў крок — наперадзе вал абрываўся, і з-за яго паказвалася загарадзё, нейкія будынікі, дрэвы. Хлопцы пахіну выхадзілі з-за вала, па той яго бок паказаліся і яшчэ будынікі, гэта, пэўна, была ўскраіна вёскі або гарадка. Усё навокал ціха драмала ў ночы, толькі недзе да-

лёка, прабуксоўваючы, тужылася-гъркатала машына.

Влішчынскі прыпыніўся, прыслухаўся, — ягоная хмельная самаўпэўненасць ураз змянілася насцярожаным клопатам.

— Пайшлі ў абход, — ціха сказаў Цімошкін. — Не ісці ж па вуліцы.

Сержант маўкліва згадзіўся, і яны, абыходзячы па заснежаных градах ускраінныя будынікі, падаліся ў абход паселішча. У адным двары раптам усяхапіўся сабака, кінуўся на плот, добра, што плот быў суцэльны і высокі. Влішчынскі скалануўся, падхапіў аўтамац, і ягонныя пальцы дрыготка схватіліся за рукаятку.

Яны яшчэ прайшлі крыху, і раптам абодва ўраз сталі, падаліся назад і прыціснуліся да сцяны нейкага ўскраінага хлещука. Наперадзе, зусім блізка, у вербных прысадах была дарога, і на ёй чуліся галасы. У сутонні снежнае ночы там відаць былі сілуэты аўтамабіляў ці, можа, транспарцёраў, на момант бліснула з фары плямка святла, нешта лягнула, затым плямка патухла.

Хлопцы замерлі і ўслухаліся — самае найпершае пытанне было — хто свае ці немцы? Гамонка, што сям-там чулася на дарозе, была дужа ціха, яе нельга было разабраць, але Влішчынскі нейкім адным яму ведамым чынам вызначыў:

— Немцы! Што ж рабіць?

— Трэба ісці. Што ж яшчэ рабіць? — сказаў Цімошкін.

— У абход?

## ФОТА ПІ ЗАКАЗУ

Заказвалі: Эва Маркоўская, Данка Мразоўская, Вэага Врублеўская, Вэажа Бароўская, Малажата Зянькоўская, Андрэй Ванькоўскі, Ян Врублеўскі з Вельска, Галена Гайнская, Галіна Капчэўская са Страблы.



S U Z I Q U A T R O

## Жансультарыя ЮРЫСТА

ПЫТАННЕ: А. П. прадаў І. М. 2 га зямлі. Умовы яны спісалі самі, з тым што дагаварыліся, што на працягу года заключыць натарыяльную ўмову. І. М. заплаціў 8000 зл. задатку, а А. П. перадаў яму ў карыстанне купленную зямлю. І. М. пасеяў збожжа, а 0,20 га адвёў пад плантацыю трускалак. Аднак увосень узніклі паміж імі непаразуменні. А. П. звярнуў І. М. задатак і адабраў зямлю, паграбуючы заплаціць за карыстанне з зямлі. І. М. адмовіўся ад заплаці і з свайго боку паграбаваў заплаці за трускалкі, з якіх ён не скарыстаўся. Як па закону павінны яны разлічыцца?

АДКАЗ: І. М. карыстаўся з зямлі з добрым намерам. Ён быў перакананы, што дойдзе да заключэння натарыяльнай умовы і зямля будзе яго. Таму ён не абавязаны да заплаці за карыстанне з зямлі і стаў уласнікам збожжа, якое ён з поля сабраў. Іншая была б сітуацыя, каб перад зборам збожжа А. П. падаў заяву ў суд, паграбуючы звароту зямлі. Ад моманту атрымання павесткі ў суд І. М. быў бы карыстальнікам са злым намерам і абавязаны быў бы аддаць ураджай на адлічэнне сваіх выдаткаў за пасеў і збор збожжа. Што датычыцца трускалак, то А. П. павінен звярнуць І. М. кошта заладжэння плантацыі.

## Жуток практычных ведаў



ЯК ЦЯБЕ  
БАЧАЦЬ.  
ТАК ЦЯБЕ  
ПІШУЦЬ

ЯК БАРАЊЦА  
ПЕРАД МАРШЧЫНАМІ

Дзяўчаты, што так інтэнсіўна малюецеся! Ці думалі вы калі, што будзе з вашым тварам год праз 15-20? Знаю, знаю, што вы скажаце зараз: а што мне да таго, што будзе праз 20 год, га-лоўнае, каб я цяпер была прыгожая, а праз 20 год і так на мяне ніхто глянуць не захоча...

І як жа ж вы памыляецеся! З пазіцыі дарослай вапай сяброўкі магу сме-ла сказаць: жанчына хоча падабацца за ўсё дэ.

Дык раю вам ад усяго сэрца: не псуйце сваёй свежасці і непадкупнай дзя-



Сяброўка

## МАЛА, АЛЕ ЦІКАВА

## НЕ ЦВЯРОЗЫ, НЕ П'ЯНЫ

У апошні час паліцэйскія рэгуляроўшчыкі ўсё часцей пачалі затрымліваць на вуліцах заходнегерманскіх гарадоў вадзіцельў машын, паводзіны якіх за рулём яўна сведчылі аб стане лёгкага ап'янення: запаволеная рэакцыя, няўважлівасць. Якое ж было здзіўленне ахоўнікаў парадку, калі аналіз крыві парушальнікаў у большасці выпадкаў пацвярджаў іх клятвенныя запэўніванні ў тым, што яны ў гэты дзень спірт-нога ў рот не бралі. Кафедра судовай медыцыны Дзюсельдорфскага універсітэта, правёўшы адпаведныя даследаванні, нядаўна дапамагла вырашыць загадку. Аказалася, што людзі сярэдняга ўзросту, якія кожны вечар прымаюць „традыцыйную чарку“ не больш 40-50 грамаў моцных напіткаў, — наступнай раніцай нярэдка выяўляюць за рулём прыкметы ап'янення, больш правільна, устойлівага расстройтва цэнтральнай нервовай сістэмы, якое ўзнікае пад рэгулярным уздзеяннем невялікіх доз алкаголю.

вочай прыгажосці ніякімі пудрамі і памадкамі. На ўсё гэта ёсць яшчэ час. А вось, глядзіш часамі на 18-гадовую дзяўчыну і замест мілага тварыка (якім ён яшчэ павінен быць) бачыш дзіка вытарашчаныя, чорным колерам выпісканыя вочы жанчын-вампіраў з перадаеннага нямога фільма.

Калі ўжо абавязкова хочаце ўпрыгожыць сябе крыху, дык малойцеся вельмі далікатна, каб, як кажуць, памада „не капала“ з вас, а выглядала спакойна і натуральна. Вельмі старанна трэба змываць макіяж. Можна рабіць гэта спецыяльнымі платкамі, або ўзяўшы на ватку крыху касметычнага малачка. Калі хто хоча мыць твар мылам, дык трэба мець для гэтага надзвычай мяккую губку. Адным словам, сачыць, каб не расцягваць за наждак скуру. Пасля варта (да 30 гадоў — толькі калі вачэй) аспярожна ўцерці ў скуру крыху крэму (Alpina, Vit, Sybilla).

Ад часу да часу варта зрабіць з крэму масажку. На вочы трэба тады палажыць кампрэсы з не надта моцнай чайнай эсенцыі.

Сяброўка

шукаў выйсця, намагаўся прыдумаць, як бы выкарабкацца з такога небяспечнага становішча. Цімошкін асабліва не намагаўся што выдумваць, бо ведаў, што нічога, апроч таго, каб перайсці дарогу, яны не надумаюць. Ад таго, як удасца ім гэта, будзе залежаць усё іншае.

— Ну, што? Трэба пераходзіць, — сказаў Цімошкін, чакаючы згоды таварыша. Але Влішчынскі, пэўна, усё не мог пагадзіцца на тое і маўчаў, узіраючыся ў ноч.

— Ну ладна. Толькі вось што, — не дужа ўпэўнена пачаў ён. — Хай хто-небудзь спачатку адзін, як бы ў разводку. А пасля другі. Каб не абіма адразу. Разумееш? Ну, ідзі ты першы.

У Цімошкіна ад тых яго слоў ажно скаланулася нутро — ён зноў адчуў побач знаёмага Влішчынскага, які хітраваў, камбінаваў, каб самому што выгадаць.

— Чаго гэта адзін? Ты што мяне выпраўляеш?! А сам?

— А-а, спалохаўся? — зашптаў Влішчынскі. — Ну не ідзі, раз байшся. Падумаеш. Я пайду. Але ж у мяне сумка, дакументы, разумееш? Мне нельга.

Гэта было ўжо занадта. У яго ўжо з'явіліся прычынны і повад, які даваў яму права застацца ў баку ад самага цяжкага. Так ён рабіў некалі яшчэ на выскочным выгоне, калі яны хлапчукамі пасвілі гусей. Гусі раз-пораз ішлі ў школу, дзеці разам гулялі ў курку і па чарзе бегалі адварочваць статак. Але калі надыходзіла чарга Влішчынскага, ён заўжды аднекваўся: у яго то балела нага, то круціла ў жываце, то



# ТРЫБУНА чытацкой

## Над рэчкай Арлянкай

У вёсцы Тафілаўцы Дубіцкай гміны зааралі лугі над рэчкай Арлянкай. Дагэтуль месца тут было дзікае, не крапнутае людской рукой. І трава расла дзікая, хоць меліярацыя прайшла даўно, ды ўсё роўна вясной і ў вялікія дажджы рака разліваецца і пакосы сена прападаюць. У гэтым годзе аднак быў і дрэнны год на тафілаўскіх палатках. Уся гэтая праца спрыяе развіццю сельскай гаспадаркі ў вёсцы, асабліва павялічыцца колькасць пашы, бо Тафілаўцы былі не надта багатыя сенам.

М. Панфілюк

## Задзёрысты кандуктар у дзвярах

27.XI.75 года давялося мне ехаць аўтобусам ПКС з Беластока (гадзіна 16.30) у напрамку Гайнаўка — Масева. Аўтобусы ў гэтым напрамку ў той дзень курсавалі вельмі дрэнна, і таму на гэтую далёкую трасу было многа пасажыраў.

У падстаўленым аўтобусе стаяў у дзвярах малады задзёрысты кандуктар і з невялікімі перарывамі абкідаў уваходзячых людзей брыдкімі словамі. Нягледзячы — жанчына ці дзеці — браў за каўнер і выкідаў за дзверы. Пасажыры былі вельмі абураны яго паводзінамі. Калі ж нашы кандуктары навучацца культуры?

Краніва



### НЕБА

Пайдзі там, к небасцілу,  
Паглядзі на воблакі —  
Белыя,  
сінія,  
чырвоныя.  
Ідзі к небасцілу,  
Хутчэй ідзі!

Я. Н.

### ПЕРШАЕ КАХАННЕ

Не табе мяне любіць,  
не нам разам быць.  
Скажы, скажы, дарагі,  
што рабіць, каханы мой!

Кахаць цябе не хацела,  
аб гэтым думаць не ўмела.  
Ты мяне ў мары ўвёў свае  
і ўжо нялёгка не любіць цябе.

У снах я бачу ўсё цябе  
і ў белы дзень прыдаешся мне.  
Як сонечны промень нельга згасіць,  
так першага кахання нельга забыць.

Ірына Грыгарук  
Бельскі беларускі ліцэй

не яго пусці першыя падаліся ў збожжа. Цяпер было тое ж самае. Але марудзіць не выпадала, і Цімошкін, не стрываўшы, падхапіў свой аўтамаст.

— Калі так — хай!  
Мусіць, ён зрабіў трохі празмерна, неабдуманая, — такая гарачка (сам разумеў) была неадарэчы тут, за дваццаць крокаў ад ворагаў. Але ён не хацеў, каб сержанту здалася, што ён баіцца ці таксама шукае лясчэйшага. І ён рушыў да дарогі, не азіраючыся і не думаючы, як і што будзе далей. Наперадзе чарнеў тупарымы абрыс „мерседэса“, за ім быў прамежак крокаў пятнаццаць, і хлопца скіраваў туды. У гэты час ззаду пачуўся шэпт Блішчынскага:

— Пачакай, не злуй — пайшлі разам.

Ён дагнаў хлопца, і яны паволі пайшлі ўздоўж агароджы. Вось абрыс машыны пабольшаў, пад прыдарожнымі дрэвамі выпэйшы стаў яе брызентавы дах. Цімошкін абгануў да яго і праваліўся ў занесеную снегам канаву. Блішчынскі ў той час зноў недзе прапаў, але хлопец не азіраўся, зямляк цяпер стаў для яго ненавідны і непатрэбны. Сцяўшы сэрца і стараючыся ступаць як мага спакайней, ён узыхаў на дарогу. За шклом у кабіне задняй машыны прымяна ўспыхнуў і згас агеньчык цыгаркі. У кузаве „мерседэса“ нешта трукнула, і сонны хрыпаты голас прабурчаў пад брызентам:

— Рухігер, Гейдаль.

(Працяг будзе)

## Пуціска абавязалася

Рэалізуючы палітыку нашай партыі па развіццю сельскай гаспадаркі, гаспадары вёскі Пуціска, гміна Гайнаўка, абавязаліся ў 1976 годзе павялічыць жывёлагадоўлю (кароў, свіней, авечак), павялічыць прадукцыю кармоў шляхам засеяння па азімінах паплёнаў, сянь кукурузу і іншыя кармавыя расліны, зрабіць сіласы, павялічыць колькасць штучных угнаенняў на гектар.

Вада

## Аб пенсіянерах памятаюць

Пенсіянеры бельскай службы здароўя не могуць наракаць, што пра іх не помняць. З кожным працаўніком, які адыходзіць на пенсію, дырэкцыя ЗОЗ і прафесіянальны саюз праводзяць урачыстае развітанне. Сустрэчы з пенсіянерамі адбываюцца і перад днём службы здароўя. Падобная сустрэча адбылася нядаўна. Прывітаннічалі 32 пенсіянеры. Прафесіянальны саюз ЗОЗ падрыхтаваў скромны пачастунак — пірожнае, чай, цукеркі. Кожны пенсіянер атрымаў таварны бон на 300 зл. З мастацкай часткай для гасцей выступілі вучні бельскага медліцэя.

Сустрэчы з пенсіянерамі службы здароўя ў бельскім ЗОЗ — гэта добры звычай і варта яго наследаваць.

В.С.

## Гаспадар - спецыяліст

У Сукавічах, Шудзялаўскай гміны, не многа такіх гаспадароў, як Мікалай Лапата. Гаспадарыць ён са сваёй жонкаю Галінай на сямі гектарах зямельных угоддзяў. Трэба сказаць, што веды ў гаспадарцы мае вялікія. Ведае добра, што без мінеральных угнаенняў немагчыма вырошчваць высокі ўраджай. У размове сам кажа, што толькі спецыялізацыя можа даць найбольшую карысць у гадоўлі і сам паводле гэтага дэвізу стараецца рабіць. Ён пачынае спецыялізавацца ў гадоўлі свіней. Цяпер у яго тры свінаматкі, на будучыню плануе павялічыць да пяці штук. Ад гэтых свінаматок у рамках кааперацыі з спудзельнай сельгастурткаю у Шудзялаве (сядзіба Востраў Паўночны) будзе прадаваць ім вархлякоў.

Апрача гэтага, гадуе ён чатыры малочныя каровы і пяць штук маладняку. Абстаноўка добрая. Пабудаваў новую мураваную хату з усімі выгодамі, як у горадзе. І відаць з гэтага, што на вёсцы можна жыць, як у горадзе, толькі трэба ўмець па-сучаснаму гаспадарыць.

Я. Бандарук

## Наш паштальён — гайнаўскі



У Гайнаўцы — з паўночнага краю горада — раёны Падлясе-Пляцоўка, Хімічная-Дольная і суседнія, абслугоўвае паштальён Сяргей Зенюк. Штодзень — у дождж і пагоду, вецер і мороз аб'язджае ён свой раён і даручае газеты і паштаткі. Чакаюць яго і дзяўчаты з пісьмом ад хлопца, і маці з пісьмом ад сына, і пенсіянеры з іхняй пенсіяй. Ужо 19 год гэтак кожны дзень сядзе Сяргей на веласіпед і едзе ў свой раён. Шматтадова праца з'яўлялася яго з людзьмі, і адносіцца ён да іх, як да сваіх родных — з цёплым словам і ветлівасцю.

Добрая і верная праца Сяргея Зенюка атрымала прызнанне дырэкцыі пошты. Ён нядаўна атрымаў дыплом і значок перадавіка сацыялістычнай працы.

Э. Вайсковіч

## Людзі наракаюць...

што сталаўка з Гайнаўкі, купленая на дрэваапрацоўным складзе ці ў магазіне на вуліцы Горнай, дрэнная. Каб зачынілі ці адчынілі дзверы або вокны гайнаўскай работы, неабходна наймаць майстра, каб ён пасядзеў са два дні і давеў усе да парадку.

М. Панфілюк

## Саколкі прыгажэе

Калі прыдзецца табе пабываць у Саколцы, кожны раз убачыш, як робіцца яна прыгажэйшай. Ідзе па гораду, а ў вітрынах магазінаў усё з сэнсам, прыгожа прыбрана. У вокнах „Практычнай пані“ стаяць вазоны з кактусаў, аж дзіву дзівуешся, адкуль яны такіх і набралі. Куды не павернешся, каліровыя лозунгі, толькі любавання. Можна прыгажэй усе, як і ў Беластоку...

— Стой, брат, не хваліся! — табе хто скажа, — прыедзь ты сюды поездам ці аўтобусам. Накіруйся ў горад. Адрознае тратуара пльве ручай з вельмі брыдкай вадой, а ў гэтай вадзе можаш наладзіць цэлую тону ўсялякага смецця, многа банак ад рыбных кансерваў. Рыба ў той вадзе здохла б. А цяпер жывы ў бок вакзала ПКП. Адрознае калі рэальна бачыш ссыпку гарадскога смецця. Чаго там толькі няма! Адною макулатуры дык набраў бы тону. Аж дзіўна, чаму яна не пападае ў скупку, патрэбна ж для прамысловасці. Вось табе і прыгажэе-горад! У цэнтры горада строй, а пакры — з мятой стой. А ёсць жа і такая дошка з надпісам, што Саколкі ўдзельнічае ў конкурсе парадку і чысціні.

Няк

## Пра Кнаразы

Кнаразы — вёска ў гміне Храбалы не малая. Праз вёску бяжыць пясчаная дарога, якую ладзілі самі жыхары. Выстараліся і краевугольнікі, і іншыя матэрыялы. У плане быў таксама тратуар з аднаго боку вуліцы. А вось прайшло многа часу — і нічога не відаць. Кнаразоўскія гаспадары дружныя. Не разумею, чаму занябалі справу.

Джэны А.

## 3 жыцця сельскагаспадарчых школ у Бельску

На заканчэнне фестывалю савецкіх фільмаў, дырэкцыя кіно „Зніч“ у Бельску ўручыла дырэкцыі групы сельскагаспадарчых школ у Бельску памятную медаль Ваводскага праўлення кіно ў Беластоку за актыўнае супрацоўніцтва ў распаўсюджванні савецкіх фільмаў.

Каб лепш забяспечыць школьную сталовую мясам, дырэкцыя школы і інтэрната рашыла весці пры школе гадоўлю свіней. Іх даглядае моладзь і адзіны штатны працаўнік. У хляве каля 50 кормнікаў. У 1974 годзе ў гарадскую бойню завезлі 81 кормніка, а да канца кастрычніка гэтага года — 73. Кожны важаў ад 120 да 140 кг.

390 вучняў усіх класаў прыступіла да школьных элімінацый XVII алімпіяды ведаў аб Польшчы і сучасным свеце.

Звыш 200 гадзін працавала моладзь пры бегаванні дзедзю да стаянкі сельскагаспадарчых машын, якія з'яўляюцца дапаможнікамі вучням у навучы. Працу сваю прысвяцілі VII З'езду.

Мікалай Няпхоха



М. Матвеек. Але ж выкарыстаем матэрыял пра маладзёбу ў Канюках — вельмі ён цікавы. Ужо апрацаваны, у рэдакцыі.

В. С. Вельмі ўдзячны за прыгожую беларускую мову вашых матэрыялаў, таксама за матэрыялы, дасыланыя нам. Малая просьба — расшырайце тэматыку.

П. Дубовіч. Матэрыял „Аб'яжыравы на чужую бяду“ не канкрэтны, нават прозвішча пакрыўджаных не паддаецца — не можам выступіць у такой сітуацыі. Прадумайце гэтую справу яшчэ раз.

Т. К. Пра далейшыя дынамічны ўзрост прадукцыі ў Шудзялаўскай гміне вы ўжо пісалі. Чакаем матэрыялаў больш фактаграфічных. Тое ж самае і адносна спраў ветэранаў.

М. Базылюк. Верш пра восень падабаецца, як усе вашы, поўныя настрою, вершы. Надрукуем.

## Дарогі

Ужо мінула чатыры гады, як пабудавалі прыгожую жвіровую дарогу з вёскі Белкі ў Трасцянку, а потым пачалі будаваць з Бялок у Агароднікі і там выйшла таксама прыгожая жвіровая дарога.

Каля самай вёскі Трасцянка застаўся адрэзак даўжынёй каля 200 метраў, і няма каму падумаць аб заканчэнні гэтага кавалка дарогі. Відаць, дарожныя ўлады падумалі, што варта пакінуць яго як архіўную памятку, каб людзі ўспаміналі, як калісьці ездзілі па такіх дарогах.

Гэтая дарога мае вялікае значэнне для некалькіх вёсак. І так: дзеці з вёскі Белкі ходзяць у школу ў Трасцянку — 4 кіламетры; таксама дзеці з вёсак Гозна і Агароднікі ходзяць пешком у школу ў вёску Іванкі. А гэта ўсё з-за 200 метраў недаканчанай дарогі.

Мне здаецца, што каб гэтыя 200 метраў былі ў належным парадку, тады для ваводскіх улад ПКС у Беластоку не было б вялікай праблемай пусціць гэтай жвіровай аўтобус. І так, для прыкладу падаю, што аўтобус, які выязджае з Беластока ў Гайнаўку праз Трывежу, можна накіраваць з Трасцянкай праз вёску Белкі-Агароднікі-Іванкі ў Нараў (і з Гайнаўкі таксама). Па шашы з Трасцянкай ў Нараў засталася б толькі адна вёска Аншуты, а ім хапіла б тых аўтобусаў, якія едуць ў Гайнаўку праз Навасады. Аўтобус ПКС, які, едуць з Гайнаўкі, на чале ў Агародніках прадоўжыць у Беласток.

Былі б задаволены дзеці, якім цяжка хадзіць у школу, рабочыя, якія працуюць у ПОМ-е ў Нарве і жыхары вышэй названых вёсак, а таксама іншых бліжэйшых, як Сакі, Каўпакі, якім намнога скарацілася б дарога да аўтобуса на прыпынку. Варта, як мага хутчэй закончыць незакончаны адрэзак дарогі — толькі ж 200 метраў!

На заканчэнне дадаю сваю думку:

Дзе ні глянь —  
Хоць у лоб ты трэсні,  
Засталося метраў дзвесце,  
Людзі гэта добра знаюць —  
Бракарабаў праклінаюць.

М. Лук'янюк,  
Белкі

## У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

### ПАПРАВІЛІ, АЛЕ І САМІМ ТРЭБА ШАНАВАЦЬ

Крытыкавалі мы выгляд аўтобуса на прыпынку ў Драгях за Саколкай. У гэтай справе атрымалі задавальненне адказ з прадырэмства ПКП у Беластоку, які і падаем чытачам. Крытыка памагла, як і трэба, каб было.

W odpowiedzi na krytyczną notatkę prasową w tygodniku „Niwa” z dnia 19.10.1975 roku Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej Oddział Osobowy w Białymstoku uprzejmie informuje jak niżej:

— Oddział w dniu 5.11.1975 roku dokonał naprawy przystanku PKS w Drągach.  
— Obecnie przystanek autobusowy znajduje się w pełnej używalności technicznej.  
— Ponadto komunikujemy, że oddział często dokonuje napraw kilkakrotnie jednego przystanku w roku, ponieważ są dewastowane przez chuligańskie wybrki.

Zastępca Dyrektora do spraw Technicznych inż. Antoni Lewicki

### УЖО ЕСЦЬ СКУПКА МАЛАКА У ГАЛАДАХ

У 45 нумары „Нівы” наш карэспандэнт пісаў, што ў вёсцы Галады стаіць новы будынак малачарні і цяжкім чаканнем, каб пачалася ў ім скупка малака. На нашу крытыку мы атрымалі кароткі ды зразумелы адказ з Акруговай малачарскай спудзельнай ў Бельску, якой ад імя нашага і жыхароў Галадоў дзякуем за хуткую і салідную рэакцыю на публічны голас.

W związku z ukazaniem się notatki pt. „Bleda w Hołodach” w gazecie „Niwa” Nr 45 informujemy, że w dniu 14.11.1975 r. na zebraniu rejonowym we wsi Hołody, wyraziła zgodę na podjęcie pracy w punkcie skupu mleka w Hołodach Ob. Maria Kononjuk. Ob. Maria Kononjuk rozporządza przyswojeniem mleka z dniem 1.12.75 r. po uprzednim wyrobieńiu karty zdrowia.

V-ce Prezes d/s Skupu i Handlu mgr Włodzimierz Siemieniuk

„Niwa” — Skr. poczt. 149. 15-350 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu”, urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 3691/36671.

„Niwa” 28 снежня 1975 г.  
№ 52 (1035) 7 стар.



# Слон і Муська

...А сапрэўды было вось як.  
У тых мясцох сжылася такан традыцыя  
перад Новым годам па вуліцах Слана ва-  
дзіць. Нешта накітаваў урачыстым справа-  
здачы.

Выскачыла ў гэты момант з панадворка  
сучка Муська і давай гаўкаць:

— Чого вы на гэтак задалаву вытрашчы-  
ліся?! Што з таго, што ён высокі аж да не-  
ба, калі ў яго няма неабходных інтэлекту-  
альных дадзеных. Што з таго, што ён велі-  
чаецца, як чумацкая вош, калі не ўмее ар-  
ганізаваць працы на ўзроўні сучасных па-  
трабаванняў. Разгэтульвае, бацьце! Што бу-  
дзень, што надзея, а лямбаму ўсё бяздзе-  
ле!

І пайшла, і пайшла, і пайшла, аж пакуль  
закрыліся. Тады толькі панавулася на свой  
панадворак.

Праз нейкі час завітаў да яе мудры Рэкс  
і кажа:

— Не разумею я цябе, Муська! І чого гэта  
ты разгэтульваеш так?! Тым больш, што та-  
та ж усё не прайма, а звычайная сабачая  
бракня. Во Слон зусім не дурны, не раз гэта  
даказаў. І зусім ён не тудытай, чато, шчы-  
ра кажучы, не магу сказаць пра цябе, бо ты  
ж апошнім часам ужо і жывёлы, як след,  
не сперажэш — ваўка баішся, і на знадзен  
калы хаты не гаўкаеш. А тут, бацьчы, як ця-  
бе панясло! Дзіва ды й годзе! Хопць, затагад-  
ваюся! Не інакш як пісаў калісь славетны  
байкар, хочаш, каб усе думалі: моцная, маў-  
ляў, наша Муська, калі на Слана гаўкаць  
адражаецца.

— О, гаў-гаў! — зедліва засмяялася Мусь-  
ка. — Начытаўся ты, Рэкс, класікі, а муд-  
роўшым ад гэтага не стаў. І вырас вялікі, як  
ламака, а застаўся дурны, як сабёка. Нічо-  
га я не хачу нікому паказваць. А проста, ка-  
лі спрабуе той Слон, як вось ты зараз, дака-  
раць, што я быццам абавязкаў сваіх не вы-  
конваю, дык я адразу і гаўкну! гэта адпом-  
ста за крытыку! І ўсе мне павярнаў! Зразу-  
меў?!

На гэта нават мудры Рэкс не ведаў, што  
адказаць.

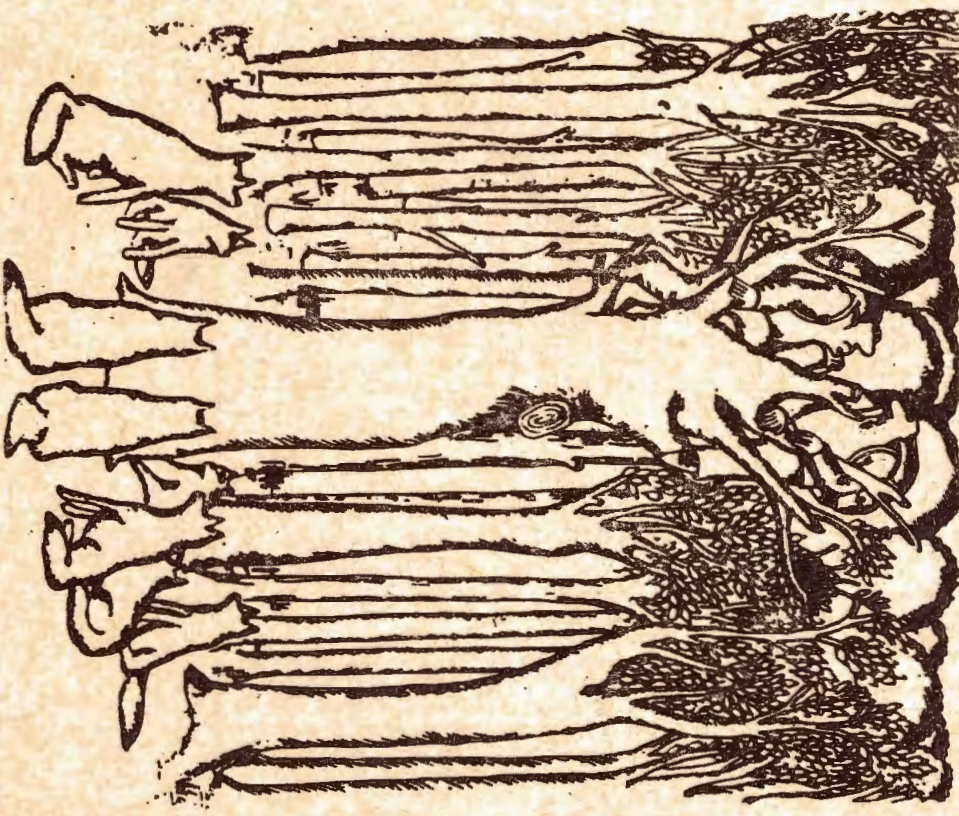
Разгэтульвае: "Трэба ў найбольшэйшы час ас-  
таккова вырашыць пытанне пра пачатак  
рашучай барацьбы з асобнымі праявамі ва-  
жнёйчай дэмагогіі".

Аўсёй Крукавец



Без с'лоў.

# НОВЫ ГОД



— А што мы будзем рабіць у пачатэчэцкіх?

## ВЕЧНЫ ЗАПЫПРОСНІК

І ў маюдосці,  
І ў стадым узросце  
Пенсіянерам ён  
Вельмі зацікавочы:

— Вось дзе жывуць!  
Ні аб чым не турбуюся,  
У паркі хадзі,  
На прыроду моўчыся!

Выйшоў на пенсію сам  
І ўдэцкае:  
— Дзе ты, мая  
Малодосць дарагая?

Дзе вчэ, турботы мае,  
Хвалюсяні,  
Дзе засталісяні,  
Дзе парывалісяні?

Рыгор Хапкевіч



...Увайшоў у давер з чорнага  
зоду.  
...Сваю прывабліваю прастату  
ён выкарыстоўваў строга па тры-  
значэнню.

## ПЕСНІ ПА ЗАЎКАХ

Па просьбе Ляліны Юзюк з Бары-  
сэўца, Галіны Мартыновіч з Міхалеўца,  
Яна Врублеўскага з Вельска, дэўчаў з  
Парэцка, Крысьці Грэматовіч з Васкоў  
змяшчаем песню:

## Warszawa

## jest smutna bez Ciebie

słowa: Marek Dutkiewicz  
muzyka: Wojciech Utziński  
śpiewa Jacek Lech

Poszedł świat  
do odłogi zbiera się dzień  
I znów deszcz  
to już tydzień tak ciężkie się  
to już tydzień  
odkąd ciebie nie ma  
To już tydzień  
gdzie jesteś — nie wiem  
choć pytałem o ciebie ludzi...  
Warszawa jest smutna bez ciebie.

Idę przez deszcz  
i w kątach wędruję oo krok  
Dzwoniem znów  
choć nie było sensu za grosz  
Był listopad  
i znów nie ma  
ale nie ma  
ale nie ma  
(Może tylko zgubiłaś adres)  
Warszawa jest smutna bez ciebie  
Sledem dni — pokłuch i niechętnych  
Sledem dni — czy to trochę nie za dugo  
Śni mi się dziewczynka w przedrokoju  
— dziewczynka o różno

Bo sama wiesz  
że za toba poszedłbym w świat  
No gdybyś choć  
napisała na karteczce z kart  
Gdybym wiedział  
gdzie teraz jesteś  
Gdybym wiedział  
— bo dalej nie wiem  
wtedy wysłałbym ci telegram:  
WARSZAWA JEST SMUTNA BEZ CIEBIE

## НАСТРАПНУЎ

— А ведеш, дачупка, — гаворыць  
бацька даччы-няўмелы, — рыхтуец-  
ца закон, паводле якога дэўчыны не  
будзе мець права выйсці замуж, калі  
да вясеніццэў тагоў не навучыцца та-  
таваць, мыць бясінку, шчыць і ўвогуле  
вёсці гаспадарку?

— Ну, і што? Я выйду замуж у сем-  
наццаць!

## ДЗІВІВУСЯ

Пасироў акіяні сустрэліся двое, па-  
прыдушылі карабельскае. Кожны  
плыў на сваёй дошцы.  
— Добра дзець! — сказаў адзін.  
— Ваш карабель патаваў?

— Так. Гой тэму пазед.  
— Што вы кажаце? І вы правялі  
ўвесь час у моры?

— Так, а што?  
— Як вы малі так доўга вытры-  
валі?

— Сам здуўліваюся. Асабліва нудна  
па надзеячкі!



— Ды ён зусім не падобны да мяне!

## ПАСТАРАЎСЯ

Банкір абываваецца ў махлярстве.

— Дрэнная справа, — гаворыць яму адвакат, —  
памяне міншым пачыно тады.

— Зрабі ўсё, каб далі хоць бы год, — просіць  
банкір, — трохай я не папашкаду.

Адвакат наліскае на ўсё рычані і дабіваецца ад-  
нато года турмы.

Выліцаўшы са зняволення, банкір збірае ў рас-  
таране ўсёх, хто стараўся лапапаць яму ў бязде.

Віно льецца ракою, тосці вяселіцца ад душы. Ад-  
вакат палькохціць да банкіра і гаворыць:

— Калі б вы ведалі, колькі мне каштавала да-  
біцца для вас года турмы...

— Дзякую, — мармыта расчуглены банкір.  
— Так, гэта было так дзяжка: ідзіце прысяж-  
ныя хапце нас апраўдаць!

## ПАЧАКАЎСЯ

Штапанізец расказвае сябру:

— Ведеш, учора я атрымаў ліст ад брата з Аў-  
стрыі. Девіцца год ён мне не пісаў...

— І як у яго справы?  
— Не ведаю. Ліст быў дапаўняльны, і я адмовіўся  
яго прыняць.

## СУПАКОЎ

— Папярэджваю вас, што праца на пачатэзе нач-  
нога вартэўніка патрабуе абсалютнай сугласнасці!  
— Супакойцеся, я дэвіцца год быў вартэўніком  
павальнага басейна і за гэты час ні разу не вы-  
купаўся ў ім!

# Кур'ёзы

КАРОЛЬ БАДЗІГ



Ужо 36 год падарожнічае  
пехатой па свеце амерыка-  
нец Элзэр Дзюкет, які на-  
даўна на выспе Івіса з тру-  
пы Валгарскіх выспаў адо-  
леў свой дэвохоотысканы  
кіламетр. Давіццэпачаюць  
вылі юнаком пачаў ён ван-  
драваць і з тых пор паспеў  
знасіць 150 пар чаравікаў.  
Усе неабходныя рэчы змяш-  
чаюцца на ўласнаму чы-  
майсцяраваным возку, які  
Дзюкет наспіна цягне за  
сабою. Удзячы паважны  
сёння ўзрост пешахода і яго  
адданасць падарожжам,  
амерыканскі савоз журналіс-  
таў прысудзіў Дзюкету за-  
лагу медалі і ганаровы ты-  
тул „Караля бадзін“ —  
званне, аспрэчыць якое, хто  
б ні быў, будзе велімі цяж-  
ка.

## КАРАЛЕВЫ ПРЫГЛАСОЦІ АБ'ЯДНОЎАВАНЦЕСІ

Да 120 з лішнім тры-юні-  
ёнаў, якіх існуе ў Вялі-  
кабрытаніі, дабывіўся шпачэ  
адзін. Ён называецца... аса-  
бліцы брытанскіх каралеў  
прыгласоць. У прэфароз,  
створаны 29 кастрычніка,  
увайшло 10 дэўчаў, якіх  
прымаць у апошнія тэды  
ўдзел у конкурсе на званне  
„міс Англія“. Арганізатары  
гэтага тры-юніёна спадзя-  
юцца, што ў бліжэйшы час  
ён пачаўшыся за кошт  
пмагучых прэзэдэнтаў на  
карону каралевы прыгласо-  
ць.



Цікава, што ў цывілізацыі у  
галаве?